

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

V sovražnike ' z oblakov
rodu naj naš ' ga trešči grom;
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovencev dom,
naj zdrobe
njih roke
si spono, ki jih še teže!

F. Prešeren: Zdravljica

LETNIK XI. — VOLUME XI.

TORONTO, 1. APRIL 1960.

STEVILKA 4 — NUMBER 4

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
"SLOVENSKE DRŽAVE"
ZELITA VSEM NAROCNIKOM,
BRALCEM, SOMISLJENIKOM,
PRIJATELJEM IN SPROH
VSEM SLOVENCEM IN
SLOVENCAM SIROM SVETA,
PREDVSEM PA ONIM V
DOMOVINI, ZADOVOLJNE IN
VESELE VELIKONOČNE
PRAZNIKE

Za slovensko Velikonoč!

Spet bodo peli velikonočni zvonovi in oznanjali veselo novico: Kristus je vstal! Velikonočno oznanilo o vstajenju je temelj našega verovanja. "Ce pa Kristus ni vstal, je prazna naša vera in naše upanje", je zapisal apostol Pavel.

Velikonočna Aleluja je za vse verujoče ljudi glasen memento: Kristus je gospodar življenja in smrti. V njegovih rokah je tudi usoda narodov. Trpeči in ponižani narodi gledajo Vanj z zaupanjem in verujejo, da bo po njihovem Velikem petku prišla tudi zanje Velikonočna nedelja. Kristus je šel v svojo slavo po mučeniški smrti na križu. Tudi Njemu, ki je Bog, ni bilo prizanečeno, da se dopolnijo Pisma.

Komunizem je uničil svobodo številnim narodom in je postavil na grob njihove samostojnosti težak kamen policijske sile. Stevilni drugi, doslej malopomenljivi narodi na vseh kontinentih sveta dvigajo glave in se hočejo znebiti vezi kolonializma. Ali bodo v svojih prizadevanjih uspeli? Bodo, ker imajo enako pravico do svobode in enakopravnega življenja kakor vsi drugi večji, gospodarsko trdni narodi. Tudi ti narodi upajo, da po velikem petku ponitjanj, omalovaževanj in zapostavljanj dočakajo narodno Veliko noč, vstajenje v svobodnih državah. Tudi za nje velja: Po trpljenju — vstajenju!

Tudi naš slovenski narod doživlja svoj veliki petek. Je na Golgoti z svojim Bogom in Njegovo presveto Materjo, Nima verske, pa tudi ne narodne svode. Je suženj in hlapci v Beogradu vadljajo za njegovo suktno... Prav v Velikem tednu mora iz naših ranjenih src iti proseči klic k Odršeniku: Po svojem trpljenju in križu in po svojem častitljivem Vstajenju, reši naše ljudstvo, naš narod vezi brezboštva! Naj našim bratom in sestram doma, da bodo ohranili vero in da ne bodo pozabili častitljivih izročil škofov: Antona Martina Slomška, Jegliča in Rožmana.

Moliti moramo za naše ljudi doma, da ne bodo omagali ampak vztrajali v trpljenju. Pa tudi delati moramo. To zadnje velja zlasti za slovensko emigracijo po širšem svetu. Molijo naši bratje in sestre doma, molimo z njimi mi. Delamo pa lahko za resnično narodno svobodo samo mi, ki smo v svobodnem svetu. V domovini imajo vezane roke in nad njimi bdi oko komunističnih tiranov.

Velikonočni prazniki v letu 1960 naj nam bodo ponovni opomin k podvojenem, da podestortjenem delu za naš ideal, ki je naslov našemu glasilu: Slovenska država. Dokler Slovenija ne bo v resnici rešena komunizma in tujih varuhov, tako dolgo za Slovence ni prave narodne Velike noči.

M. Geratič

† DR. ALOJZIJ KUHAJ

ZA VELIKO NOČ...

(Misli, ki jih je napisal pokojni dr. Kuhar ob svoji zadnji Veliki noči.)

Ljubi slovenski verniki! Vesele velikonočne praznike vam in vsem vašim družinam!... Tam pri vas, tukaj pri nas in po vsem krščanskem svetu kjerkoli vlada svoboda, je Velika noč praznik veselja. Pa tudi tam, kjer so razmere hude, jo Velika noč ko sončni žarek, ki prinese luč in toplino v človeška srca. Ni jih več strah in svetlo upanje jih dvigne proti lepšim obzorjem... Slovenski narod je velikonočni praznik z veliko ljubeznijo in pesniškim čutom okrasil s prelepimi starodavnimi šegami in navadami, ki vse — od kresov, ki gorijo po hribih in vaseh, pa do rdečih pirhov in pisank, ki jih darujemo drug drugemu z radostjo v očeh — dihalo sončno razpoloženje v srcih. Zakaj to veselje? Odkod to veselje? Vzrokov za to, bližnjih in daljnih, bi lahko našli mnogo, toda vsi se dajo spojiti in speljati na enega samega, velikega, vesoljnega, ki daje vsebino in smisel velikonočnemu veselju... Zveličar, ki so ga na Veliki petek pribili na veliko soboto pokopali v skalnati grob katerega so započatili, a je na Veliko noč vstal, je bil največji revolucionar, ki so kdaj ali še bodo hodili po tej naši zemlji. Njegov evangelij je lep, a je tudi težak... Osvoboditi človeka od posledic greha, ga preroditi v otroka božjega in ga na tej višini njegovega dostojanstva voditi, da Bogu služi, svojega bližnjega ljubi in si s tem zasluži večno življenje. Družbeni red, ki ga je oznanila krščanska revolucija in ga sedaj že dva tisoč let uvaja med človeški rod, je zgrajen na ljubezni, ki naj veže vse ljudi med seboj in ves človeški rod z Bogom Stvarnikom in Očetom vseh. Krščanski revolucionarni program je lep, a je tudi težak. Če bi bil Kristus zanj umrl, bi s tem zaslužil ime junaka, toda človeški rod še ne bi vedel, če je tudi resničen. Sele ko je Zveličar premagal smrt in s tem storil nekaj, česar človeško bitje ne more storiti, je prinesel dokaz, da je njegov nauk božjega izvora in zanesljivo resničen, ker je On sam, ki ga je proglašil — Bog, ki je gospodar nad smrtjo. Za svoje ideale so umirali tudi drugi, pa čeprav so bili lažnjivi. Toda od smrti je vstal samo Bog. Vstajenje je dalo krščanski revoluciji pečat resničnosti in večnosti.

Zakaj torej ne bi bili veseli! Saj od prve Velike noči naprej vsak kristjan zanesljivo ve kam gre in da je njegova pot prava pot, ki ga bo pripeljala do cilja... Prva Velika noč je razpodela vse dvome, je napravila konec vsemu uganjanju in kristjanom razsvetlila pot skozi življenje. Sedaj vedo kam gredo in da je cilj h kateremu jih ta pot vodi pravi in odrešilni. Naj govorijo okrog njih kar hočejo naj skušata prevladati laž in hudobija; naj kristjane zaničujejo, približajo na križe in jih mečejo v skalnate jame — vse to na resnici, ki jo je Velika noč razodela, ničesar ne spremeni... Kristjan to ve, ni ga strah in je miren. Za prvim Pilatom so prišli drugi, križu na Kalvariji je sledilo na tisoče drugih — toda krščanska revolucija traja dalje.

Ker jo vodi božji ustanovitelj z zastavo nesmrtnega zmage... Trava je porasla grobove tiranov; iz človeškega spomina so izbrisana celo njihova imena: pozabljene so laži hudobije in krivice. Toda zastava zmage krščanske revolucije vihra dalje in vsaka Velika noč jo okraši z novim zelenjem upanja in z novo rdečo barvo goreče ljubezni in požrtvovalne zvestobe... Zakaj naj ne bi vriskalo srce vsem kristjanom po vsem svetu! Onim, ki so v svobodi, ker vedo, da jih je evangelij Vstajenja svobodil in jim svobodo varje; onim, ki so v verigah, ker vedo, da bo sila velikonočne poslanice te verige strla in bodo zavili svobodo božjih otrok, katero je Zveličar odkupil in ji zajamčil nesmrtno trajanje.

Velika noč pa je poleg tega najslavesnejša potrditev najmočnejše sile, ki giblje in usmerja človeka. Človek hoče živeti! Upanje v življenje je najgloblje ukoreninjeno v človekovi zavesti. Temu upanju vse žrtvuje; človek da vse, da si življenje ohrani. Življenje — to se pravi moč ustvarjajočega dela in trajanja v ustvarjanju novega. Bog, ki je človeka ustvaril po svoji podobi, mu je dal odsev največje božje lastnosti, namreč lastnost rasti, razvijanja svojih darov telesa, in duha, uma in srca, do čim večje popolnosti. Velikonočna poslanica, velikonočna pesem o zmagi življenja nad smrtjo, pa je človeku utešila to njegovo najgloblje upanje, ker mu je odprla "obzorja večnosti. Odslej bo živel in ostvarjal naprej, brez mejnikov. Kajti večno življenje, na katerega pripravlja človeka krščanska revolucija, je večna vigrad, ko ne bo nikoli konca življenju in ustvarjanju. Človeški um in človekovo srce ne bosta nikoli izčrpala virov za svojo željo, da dosežeta več, boljše in lepše — ker večni Bog je neskočno popolen... Zakaj torej naj ne bi vriskali od veselja na Veliko noč, ko je vstali Zveličar utešil človekovo željo po neumrljivem življenju in ustvarjanju. Tirani te sile življenja ne morejo ugasniti. Mimo njih dere in njih pod seboj pokopava.

Krščanska vigrad je večna, kajti velikonočna zastava zmage življenja nad smrtjo je zastava nesmrtnega božjega jamstva, da krščanska revolucija, ki hoče uveljaviti večnostne pravice božjih otrok v družabnem redu pravice in ljubezni, ne more biti nikoli in od nikogar premagana. Zatorej, ljubi verni Slovenci! Veselite se na Veliko noč! Saj veste, kam pelje vaša pot in kam vodi krščanstvo, ki je vera v življenje in ne pozna smrti.

GINA SE SELI

Svetovno znana filmska igralka Gina Lollobrigida, z možem Slovincem, zdravnikom dr. Mirkom Skofičem in sinom Milkom so delovali v Kanadi. Gospod Peter Skofič, ki jim je za sponzorja, je imel v zadnjem času prav gotovo dela čez glavo s časnikarji in TV intervjuji.

Vsi kanadski časopisi so zelo naklonjeno sprejeli novico o prihodu te filmske deke. Tudi mi želimo Gini kot celi družini kar najprijetnejšo dobrodoščilo. Morda bo celo slovenskemu imenu kaj koristilo!

Vsem Slovincem in Slovicem, doma v Sloveniji in na tujem, želi vesel praznik Vstajenja — Glavni odbor slovenskega državnega gibanja in Svet slovenskega državnega gibanja

Zadušnica v stolnici Sv. Mihaela v Torontu

V soboto 11. marca 1960. je bila ob 12h v stolnici sv. Mihaela v Torontu slovenska zadušnica za pokojnim kardinalom dr. Alojzjem Stepincom. Sv. maše se je udeležil tudi torontski nadškof Eminenca kardinal McGuigan.

V črno odeta hrvatska zastava je ob tej žalni spominski uri bolj kot kdaj koli prej medseboj čvrsto povezala številne Hrvatje iz Toronta in ostalih krajev Kanade, ki so se z udeležbo pri sveti maši zbrano in hvaležno poklonili velikemu cerkvenemu knezu, duhovniku in neustrašenemu borcu za vero, resnico, pravico, svobodo in neodvisnost svojega trpečega hrvatskega naroda.

Po končani sv. maši je dr. Šefan Lacković, njegov bivši tajnik, s prižnice navzočim v izklesanih besedah, najprej v hrvatskem jeziku, nato pa v angleščini, prikazal bistvene poteze pokojnika, njegovo duhovno zapuščino z gorečo prošnjo, da si jo vsi osvojimo in v vsakdanjem življenju uresničimo: **S vero v Boga in z njo v trpeči hrvatski narod si vedno in povsod prizadevajmo, da si bomo v bistvenih, za naš duhovni in narodni blagor neobhodno potrebnih stvareh medseboj edini; da bomo ohranili svobodo, zmrnost, strpnost in človeško dostojanstvo na področjih dopuščene relativnosti; vedno in povsod pa ohranili medsebojno ljubezen, razumevanje in spoštovanje.**

Sv. maše so se udeležili tudi Slovenci. S tem smo se vsaj malo oddaljili njegovim dobrotam, ki jih je izkazoval mnogim Slovincem med zadnjo svetovno vojno.

Škof Čekada obtožen

Po poročila Hrvatskega glasa so obtožili komunisti katoliškega škofa iz Skoplja dr. Franja Čekada in še dva druga duhovnika tihoapljenja s tujo valuto.

CCF ima dvomljivega pobornika

St. Catharines Standard je poročal 18. februarja t.l. o predavaju, ki ga je imel major William M. Jones iz Wellandporta pri klubu socialistične, a vsaj v narodnem vodstvu strogo protikomunistične stranke CCF.

Major Jones je dobro znan kot zvezni oficir Zaveznikov, ki mu je uspelo, da je pregovoril britansko vlado, da je ustavila podporo Mihajloviću in začela s polno paro podpirati komuniste. Iz poročila je razvidno, da major Jones še vedno stoji za komunizmom v Jugoslaviji in za CCF bi bilo dobro, če bi malo pregledala obisti svojih govornikov, če hoče še vnaprej veljati kot protikomunistična stranka.

CANADIANA navaja

This is Slovenia CANADIANA, mesečno poročilo o publikacijah, ki zanimajo kanadčane, prinaša v januarški številki za 1. 1960 na dveh mestih (str. 6 in 31) podatke o knjigi This is Slovenia. Revijo izdaja Državna knjižnica v Ottawi in jo dobivajo vse knjižnice v Kanadi.

"Canadian Ethnic Press Club news"

V "Canadian Ethnic Press Club" je vpisanih 28 neangleških publikacij v Ontariju, ki poznajo nove kanadčane z novo domovino. Naš časopis je zastopan v odboru direktorjev.

Omenjeni klub prireja

Ethnic Pres Ball, ki bo v petek 29. aprila ob pol deveti uri zvečer v Royal York Hotelu, ter vabimo vse, ki imajo čas, da se ga udeležijo. Obležka navadna. Dobiček gre za World Refugee fund, ki pomaga beguncem. Igra godba pod vodstvom g. Jimmy MacDonalda. Zanimiv program.

29. in 30. aprila ima Canadian Ethnic Pres Federation

konvencijo v Torontu v Royal York Hotelu. Gost-govornik bo minister za Državljanstvo in Vseljevanje ga. Ellen Fairclough in drugi vidnejši gosti.

1. maja bo C.F.R.B. prenašal zanimiv program "Canadians All" na katerem bodo nastopili trije uredniki neangleških časopisov skupaj s komentatorjem g. Johnom Collingwood Readom.

Topla zahvala kluba je bila poslana ontarijskima poslancema gg. Allanu Grossmanu in Andreju Thompsonu za njuno podporo novokanadčanom v parlamentu.

Ontarijske kreditne zveze zborujejo

Prvi teden v marcu je imela svoj letni občni zbor Ontarijska Liga kreditnih zvez, ki se ga je udeležilo nad 1650 oseb.

Poleg rednega programa je priredila Liga v dneh zborovanja več tečajev za razne funkcije, objavila izdajo novega priročnika za nadzorne odbore, razdelila nagrade za najboljšo letno poročilo, priredila raztavo tiska itd. Uradni začetek zborovanja so dvignili uniformirani godbeniki Kolumbovih viteзов in 24 okrožnih Miss Credit Union, ki so predstavljale razne skupine, ki služijo kot podlaga organiziranja kreditnih zvez. Etnične skupine je predstavljala gđ. Ursula Mueller iz Kitchenerja. Mo-

litve je opravič namesto zadznanega pomožnega škofa Marrocoja preč. g. Cambrey. Zborovanje so pozdravili zastopniki pokrajinske vlade in mesta Toronta. V petek je bila na sporedni modni razstava za dame in zvečer zabavna prireditev za vse udeležence. Zborovanje je zaljučilo slavnosti banket s kronanjem Mis Ontario Credit Union, gđ. Bette Pender iz Niagara Falls. Slavnosti govornik je bil vseučiliški profesor A.J. Boudreau iz Sudburyja. Predsednik g. Donald R. Bell je razdelil nagrade študentom kmetijskih šol, ki so napisali najboljša dela v nagradnem razpisu Lige.

Slovenski kreditni zdruzi sta zastopala gg. Senica in Košir.

POMOČ KARDINALA STEPINCA SLOVENCEM

Richard Pattee objavlja v svoji izčrpnih knjigi o procesu proti kardinalu Stepincu v knjigi "The Case of Cardinal Aloisius Stepinac" (The Bruce Publishing Company, Milwaukee, 1953) polno dokumentov, ki so bili rabljeni v zvezi s procesom proti takratnemu nadškofu. Pod poglavjem XXXIII so zbrani različni dokumenti, ki se nanašajo na pomoč nadškofa slovenskim beguncem. Za osvežitev spomina in v znak hvaležnosti navajamo nekaj odlomkov:

19. novembra 1941 je pisal nadškof Stepinac v imenu škofovske konference vsem hrvatskim škofom in jih prosil, naj ukažejo svojim duhovnikom, da morajo skrbeti za slovenske farane enako kot za svoje in naj jim skušajo pomagati tudi hrano, obleko in zaposlitvijo.

Zahvalnih pisem Slovincem prinašajo dokumenti več. Eno je zahvalno pismo Pokrajinskega odbora iz Ljubljane, datirano 25. 6. 1941, kjer se zahvaljujejo za izkazano pomoč in se priporočajo še za nadaljnjo. Valerian Učak, prior križarskega reda, priporoča nadškofu duhovnike svojega reda, ki so morali zapustiti Slovenijo. Taborišče slovenskih beguncev v Banja Luki se zahvaljuje nadškofu za izkazano pomoč in prosijo za ponovno podporo (26. septembra 1943); za katero se zahvaljujejo v nadaljnjem pismu (21. oktobra 1943), ki se delno glasi: "Ni besedi, s katerimi bomo Slovenci kedaj koli

mgli zadostno se zahvaliti Vaši ekscelenci za Vašo brezmejno velikodušnost. Z največjim veseljem in z najglobljo hvaležnostjo smo sprejeli vsoto 50.000 kun, ki ste nam jih poslali. Ta pomoč je prišla prav ko smo bili zelo zaskrbljeni glede oskrbe s hrano..."

Dokument XXXIV vsebuje izjavo Draga Oberžana, ki je upravljal poseben sklad za slovenske begunce. Za sklad sta vedela samo g. Ciko in g. Oberžan in poleg njega nadškof Stepinac. Ta tajni sklad je razdelil med Slovence 5.700.000 kun.

Precej podrobno poročilo o nadškofovi pomoči Slovincem v tem času je svoj čas objavil celo ciril-metodijski list Nova pot v Sloveniji.

V Hrvatskem glasu, ki izhaja v Winnipegu, objavlja 14. marca t.l. Pavle Horvat iz Wildmetta, Ill., članek "Slovinci zamedeno sa Hrvatima tuguju za Stepincem!" G. Pavle Horvat je bil predstavnik Slovincem na Hrvatskem v tem kritičnem času in je osebno vedel za vso moralno in materialno pomoč, ki jo je nadškof nudil Slovincem.

• Za sklad koroških dijakov sta prispeval po \$2.— gg. Drago Ložar, St. Catharines, Ont., in g. Vladimir Mauko iz Toronta. Posnemajte!

BLAGOSLOVLJENE VELIKONOČNE PRAZNIKE Z ZELJO PO SKORAJSNJI OBNOVI SVOBODE V DOMOVINI IN IZPOLNITVU SLOVENSKE NARODNE PRAZNIČNE VEŠTINE SLOVENCEM IN SLOVENCAM V DOMOVINI IN PO SVETU SLOVENSKE NARODNE ZVEZE V KANADI

Your BLOOD saves LIVES

Zadnje pismo kardinala Stepinca?

Po poročilih iz Dunaja (NC) je zahtevalo sodišče v Osijeku, ki je obsodilo več duhovnikov, da pride pokojni kardinal na razpravo kot prič. Ker je bilo njegovo zdravstveno stanje slabo, je po poročilu poslal pismo "ljudskemu sodišču", ki se delno glasi:

"Po 13 letih zapora in internacije stojim na pragu groba. Zdravniki so mi dali doslej 66 pintov krvi in operirali obe nogi, da mi rešijo življenje. Ni mi treba naštevati še druge bolečine, ker sem invalid, ki se more premikati po sobi samo s pomočjo palice. Bolečine mi pogosto otežujejo celo darovanje sv. maše".

"Vlada morda misli, da predolgo umiram. Zato naj odredi, da me fizično likvidirajo, kakor je pred 14 leti odredila, da me pravno likvidirajo..."

Pismo je v celoti objavil tudi "The B.C. Catholic" v Vancouveru 3. marca t.l. iz katerega posnemamo še naslednje:

Kardinal Stepinac omenja v tem pismu, da mu je kipar Meštrovič ob svojem obisku sporočil mnenje Djilasa in drugih, da je bil obsojen po krivici, o čemer poročamo drugje. Omenja tudi, da je zdravnik dr. Serce zaprosil, da mu dovolijo bivanje na morju za zdravljenje, da pa je bila ta prošnja odbita. Kardinal postavlja v pismu tudi vprašanje: "Ce se borim proti ideologiji stranke in prepričanju, da je v celoti lažna, mar se s tem borim proti državi!"

Glavna samostojna dela dr. Ivana Ahčina

Poleg neštetihih prapav zlasti v času in drugih revijah je napisal pokojni dr. Ivan Ahčin več samostojnih del:

Mladina v Sovjetski Rusiji, Ljubljana 1936

Komunizem največja nevarnost naše dobe, Ljubljana 1939

V zalozbi Družabne Pravde v Buenos Airesu pa:

Ob jubileju papeških socialnih okronic - Rerum novarum in Quadragesimo anno, 1951

Sociologija, prva knjiga, 1953

Sociologija, druga knjiga, prvi snopič, 1955

Sociologija, druga knjiga, drugi snopič, 1956

Socialna ekonomija, 1958.

"MEDDOBJE" RAZPISUJE NAGRADE ZA ESEJ ALI RAZPRAVO

"Meddobje" razpisuje za vse, ki se poklicno ali privatno, zanimajo za kulturno-filozofska vprašanja, tri nagrade in sicer z namenom, da poživijo slovensko ustvarjalno delo, pa tudi zato, da si pridobi novih sodržavnikov. Izrecno vabi k sodelovanju našo akademsko mladino po vsem svetu.

1. — Nagrade so tri (vsaka po 1.000 argentinskih pesov).

2. — Prispevki morajo biti izvirni (esej ali razprava) in morajo biti iz obče filozofskega ali pa kulturno filozofskega območja. Prispevki iz slovenskega območja so zaželjeni, vendar bo v vseh primerih kakovost edino merilo.

3. — Sodelovati mora vsak kjerkoli živeči Slovenec.

4. — Rokopis je treba poslati do 30. septembra 1960 v dveh na stroj pisanih izvodih na naslov: Ruda Jurčec (Meddobje) — Olazabal 2338/5, Buenos Aires, Argentina.

5. — Rokopis sme obsegati do 20 strani, pisanih v dvojnem razmaku in mora biti opremljen s šifro. Pravo ime ali psevdonom (ki pa mora biti znan vsaj enemu članu žirije) je treba poslati v rokopisu priložni kuverti, ki nosi isto oznako kakor rokopis. Odpro se samo kuverte napravljenih avtorjev.

6. — Žirijo sestavljajo gg.: dr. Vinko Brumen, dr. Milan Komar, dr. Ignacij Lenček.

7. — Izbrani teksti bodo objavljeni v Meddobju. V primeru, da se vsi trije nagradjeni teksti ne objavijo istočasno, vrstni red njih objave nima nobene zveze z njih višjo ali nižjo kvaliteto.

8. — Nagrade so izplačljive v Buenos Airesu.

* PROFESOR DR.

IVAN AHČIN

Vrste markatnih osebnosti slovenskega javnega življenja polpretekle dobe se redčijo bolj in bolj. Izkoreninjenje iz naravnega okolja, težave, ki so združene s krajevno in duhovno prilagoditvijo v tujem ozračju jim krajšajo življenjsko dobo hitreje kot bi bilo to pričakovati v rednih razmerah. Morda se vest o smrti prevzviženega dr. Gregorija Rožmana ni dosegla vseh Slovencev, ki so raztepeni po širnem svetu, ko je angel smrti obiskal težko bolnega vseučiliškega profesorja dr. Ivana Ahčina in ga odrešil trpljenja predno je mogel dokončati veliko delo, ki si ga je zastavil v begunstvu poleg obilne zaposlitve na teološki fakulteti — enciklopedični oris Sociologije in Ekonomije.

Dr. Ivan Ahčin se je rodil 1. 1897 v Domžalah in je študiral srednjo šolo in vseučilišče v Ljubljani, kjer je doktoriral iz bogoslovnih ved. Pozneje se je izpopolnjeval v socialnih in ekonomskih vedah v Parizu. Kot profesor socialne filozofije na ljubljanski bogoslovni fakulteti je nadaljeval izročilo dr. J.E. Kreka in dr. Aleša Ušeničnika. L. 1930 je prevzel souredništvo Časa, znanstvene revije Leonove družbe, v katerem je objavil razprave iz socialnega in gospodarskega področja. Kot glavni urednik Slovenca (1929—1942) je bil znan po svojih uvodnikih, ki jih je podpisoval s kratko drin. V begunstvu je pomagal vzdrževati slovensko bogoslovno fakulteto, kjer je poleg predavanj svoje stroke poučeval še več drugih strok. Razen tega je bil obilno zaposlen s pripravljanjem Sociologije in Ekonomije, poleg tega pa še s predavanji in članki v zamejskih organizacijah ter publikacijah. Družabna Pravda v Buenos Airesu, ki je izdajala dela pokojnega profesorja, ga je izvolila za častnega predsednika. Stalno je tudi sodeloval pri letnih socialnih dneh v Argetini. Delo mu je zadnja leta oteževala bolezen, ki jo je vdano prenašal. Ločitev od sveta mu je oteževala le zavest, da mu ni bilo dano končati svojega na široko zasnovanega življenjskega dela Sociologije in Ekonomije. Pokojni profesor je umrl 14. februarja na domu, pokopani pa so ga na njegovo željo pri sv. Martinu. Bog mu bodi dober plačnik za njegovo vestno in požrtvovalno delo za svoj narod!

OB SMRTI IVANA PREGLJA

31. januarja letos, je v sedemdesetletnem letu starosti umrl v Ljubljani veliki slovenski pisatelj, slavist in vzgojitelj, Ivan Pregljev. Rodil se je 27. oktobra 1883 pri Sv. Luciji na Mostu, študiral v Ljubljani, Gradcu in Dunaju, kjer je tudi promoviral za doktorja filozofije. Po vrnitvi iz Dunaja, je opravljal profesorstvo službo po raznih krajih Slovenije, dokler se ni končno za stalno preselil v Ljubljano, kjer je tudi umrl.

S pisateljevanjem se je začel ukvarjati že v srednji šoli. Svoje prispevke je objavil v "Ljubljanskem zvonu" in drugih literarnih revijah in časopisih, v katerih se je že s svojimi prvenci pokazal kot zelo nadarjen slovenski pisatelj.

Motivi njegovih romanov so vzeti po večini iz njegove ožje domovine Primorske, v kateri ni začutil samo bedo kmečkega človeka, njegovo zatiranje in potuževanje, ampak tudi žilavost narodovega značaja, lepoto narave in svojega jezika. Vse to skupaj je pokojni Ivan Pregljev združil od prve do poslednje knjige, ki jo je bil napisal. Nikjer se ni boril s seboj z junaki svojih romanov, pač pa z vsemi, ki so mu bili pri srcu, za vse, ki so slovensko besedo in miselnost nosili v sebi na pravem mestu. Včasih je bil psiholog in sociolog hkrati, pa spat poet in učitelj. To se ponavlja preko vseh Pregljevih del, zato ga je ljudstvo tudi sprejelo medse in ga postavilo na elitno mesto slovenskih literatov.

Novice iz Slovenije

• Sredi marca se je odpravila na pot prva jugoslovanska himalajska odprava. Kot je znano, bi ta odprava morala biti že pred leti, vendar pa sta takrat Planinski zvezi Srbije in Hrvaške zahtevali, naj bi se je udeležili predstavniki vseh jugoslovanskih republik ne glede na pripravljenost in poznanje visokogorskega sveta. Končno pa je le prodrlo mnenje Planinske zveze Slovenije, ki seveda ni mogla sprejeti zahteve Planinske zveze Jugoslavije. Odprava šteje sedem članov. Med njimi sta zdravnik in časninar. Namenjena je na Nanda Devi. Priprave so trajale dolgo časa. Vsa oprema je bila izdelana v Sloveniji in se je na vseh preizkušnjah brezhibno obnesla.

• Kot smo že poročali, je v začetku leta Splošna Plovba vpostavila pomorsko zvezo med Koprom in New Yorkom. V Jugoslaviji je ta pobuda sprožila val nasprotstev, zlasti pri reških podjetjih, ki že dalj časa z za-

vistjo spremljajo uspešen razvoj Splošne Plovbe (letos bo skupna tonaža njenih ladij dosegla 175.000 ton, leta 1961 pa naj bi dosegla 220.000 ton). Vsa zadeva je prišla pred posebno komisijo v Beograd, katera se je izrekla v korist reških podjetij. Casopisje v Sloveniji je o razsodbi molčalo, vendar pa zadeva ni povsem razčiščena, ker ljubljansko Delo poroča, da je že druga ladja Splošne Plovbe odpotovala na to redno progo.

• Do letos je skoraj celoten ulov rib na slovenski obali prešel v predelovalno industrijo, tako da ni bila preskrba s presnimi ribami zadostna niti za obalne kraje, toliko manj za osredno Slovenijo. Letos skušajo izboljšati položaj, tudi zato, da odpomorejo pomikanju teletine na trgu. V številkah: "Riba" iz Izole je lani od dobrih 3000 ton ulovljenih rib dala na trg 350 ton presnih rib, letos jih namerava dati 800.

Ta "burka" ja stara ...

Čeprav je propagandna linija mednarodnega komunizma v polnem razmahu "ljubezni" in pisanja o "Miru in mirnem sožitju" je vendar delovanje komunističnih strank usmerjeno še vedno v ustvarjanje problemov in trenj med narodi zapadne demokracije.

Po Stalinovi "degradaciji" je Komunistična stranka v Kanadi v reorganizacijskem stadiju. Pravi, da ima 6.500 članov, od drugod se sliši, da jih imajo le 4.000, a težko je reči za organizacijo, ki v glavnem deluje podtalno, koliko članov ima. Vendar je zanimivo, če si pogledamo nekoliko po bližje njihovo delovanje v zadnjem času. Tisk so povečali in izboljšali. Imajo stalne dopisnike v Moskvi in v Peipingu, sodelujejo z mednarodnim komunističnim tiskom. Zadnje čase je močan dotok publikacij iz zaželne zavese.

Komunistične knjigarne rasto kot gobe po dežju. Cena kom. knjigam je minimalna, tako, da je dostopna čim širšim plastem naroda.

Univerze in dijaški klubi so postali primarne tarče njihove aktivnosti. Pripravljajo "kader", ki naj infiltrira vse panoge življenja. V "poslovnih prostorih" imata rdeča zastava in znak srp s kladivom zvišen nepremakljiv prostor.

Trockistična grupa, ki pravi, da je nezadovoljna, sledi dosledno marksistični liniji. V Torontu ima jo zelo aktivno mladinsko grupo "Socialistična mladina".

Udeležili so se federalnih in občinskih volitev. Mnogi so nastopili kot neodvisni. Bili so trenutno uspešni le v Winnipegu in Brit. Kolumbiji. Svoje neuspeh drugod uspešno uporabljajo v svoje propagandne namene. Čuti se poživljenje delovanja za občinske volitve v letu 1960.

Glavna propaganda so jim trenutno: "Mir in sožitje", "Pomirjenje napetosti" in "Polpna razorožitev", seveda oboje s kontrolo ali brez, kakor bo pač tovariš Kruščev "se počutil" in odločil.

Poizkušajo se vrniti vespovsod,

Veliko je ustvarjal v času narodovega trpljenja, ko so Italijani neusmiljeno tlačili in potuževali Primorsko. Hrepenel je po nečem velikem, česar človek ne najde samo v obilici osebne sreče, ampak tudi v preteklosti in bodočnosti ter usodi svojega naroda. Zato je Pregljev po drugi svetovni vojni literarno ohromel, ker je njegov razum zadela krivica nepričakovane in volja nepoklicanega. Umaknil se je s slovenskega Parnasa, ker je vedel, da bi ponovno zaklinal zama: pravice in svobodo svojemu narodu.

Prav zaradi tega bo ostal Pregljev v očeh Slovencev blestel in kremenit značaj, pisatelj, ki svojih sposobnosti ni prodal za oglujene beliče samodržcev, temveč umrl s svojim prepričanjem o sebi in drugih mirne vesti, da mu narod ne bo mogel nikoli očitati hlapčevstva tistim, proti katerim je bilo vse življenje naperjeno njegovo pero.

T. Zagorc

Knjige in revije

THE CHRISTIAN FAMILY

APOSTOLATE, Proceedings and Addresses. Pravkar je izšlo tiskano poročilo o uspelem socialnem tednu angleško govorečih katoličanov Kanade (9—11. oktobra 1959 v Sudburyju), ki prinaša poleg imen udeležencev, uradnih pozdravov, programa itd. tudi vse govore in referate ter zaključke zborovanja. Knjiga, ki obsega 188 strani, se nanaša pri Social Action Department, Canadian Catholic Conference, 90 Parent Ave., Ottawa 2, Ont., in stane \$2.— Knjiga je bogata z zakladnico ne samo za sociologe, marveč za vsakega katoličana, ker obravnava vprašanje družine.

MASNA KNJIGA z molitvenikom in cerkveno pesmarico ali KRISTUS KRALJUI, zbral in priredil dr. Ivan Vrečar, Trst 1959, 1264 strani molitvenika, 165 strani pesmarice in 15 strani uvoda. To novo izdajo bodo gotovo z velikim veseljem pozdravili ne samo Slovenci na Gorickem in Primorskem, marveč tudi po celem svetu raztepeni izseljenci in begunci, ker bodo našli v eni molitveni knjižici, ki jo poleg vsega krase še lepe podobe slikarja Milka Bambiča, molitvenik, mašno knjigo za vse nedelje in praznike ter navodilom za pri merne maše med tednom in celo pesmarico.

LEP USPEH SLOVENC

Slovenskemu svetu v Ameriki je verjetno bolj malo poznano, da je dirigent znane "Renske filharmonije" s sedežem v Koblenzu, Slovenec, prof. Klaro Mizerit. V. juniju, 1958, je bil izbran izmed sedemdeset prosilcev vseh narodnosti, ki so se potegovali za to mesto, da prevzame vodstvo te znane glasbene ustanove. Taka mesta so odprta le izredno nadarjenim posameznikom in prof. Mizerit je med izbranc, katere je glasbena "Muza" posebno obdarila. Njegovi kritiki ga ocenjujejo kot prvovrednega glasbenika, (Harriett Johnson v "New York Post"), zlahtnega temperamenta, ki mu daje možnost za veliki umetniški razmah, (Dr. Svava).

Kritik v "Rhein Zeitung" (1956), pravi da je Klaro Mizerit zmožen občutljivo, okusno, poln zagona, brez nivoje z nepremično asketskim izrazom, brez geste prisilni močan "Unisono" v mnogoglasje — praktik, ki pokrje leseno trdoto z enim samim bodrilnim smehljajem.

"Rhein Post" (1956) — po kaže Mizerita kot izrednega poznavalca partiture, ki v danih odstavkih kraljuje kot absoluten virtuozi.

"Rhein Zeitung" (1956) "V prvi vrsti je bil koncert osebnosti uspešnega gosta Mizerita. Velik glasbenik, katerega vodstvo napravi pri vsem temperamentu na gledalca lep vtis..."

"Abend Post", Frankfurt (1958) "Renske filharmonije" pod no-

Orbit (S.Y.L.C.) Peace Letter

Canadian Far Eastern Newsletter

Northern Neighbors.

La voie Canadienne

A. No (Madžarski)

The Chinese Tribune (Kitajski)

Jedinstvo — "Unity" (Jugoslovanski (podčrtal mi!))

Kanadai Magyar Munkas — "Canadian Hungarian Worker"

Kronika Tygodniowa — "Weekly Chronicle" (Poljski)

Il Lavoratore — "The Worker" (Italjanski)

Liaudies Balsas — "Peoples Voice" (Litvanski)

Liekki — "The Flame" (Finski)

Ludove Zvesti — "Peoples News" (Slovaški)

Makedonski Glas — "Macedonian Voice"

Ukrainian Canadian

Ukrainske Slovo — "Ukrainian Word"

Ukrainske Zhitya — "Ukrainian Life"

Vapaus — "Liberty" (Finski)

Vestnik — "Herald" (Ruski)

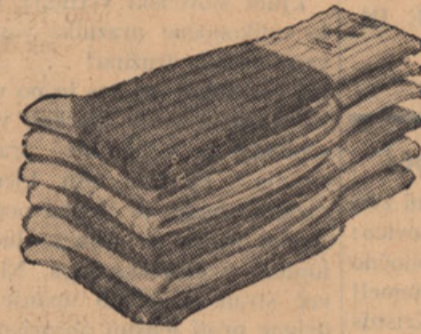
Voehenblatt (Canadian Jewish Weekly)

Week End News (Kitajski)

ZAHTEVAJTE!

Z NYLONON OKREPLJENE PETE IN PRSTI
NOGAVICE ZA DELO
TRPEZNEJSE KOT KATERE KOLI DRUGE

TUDI SPONJE IN GORNJE PERILO
SLAVNI OD 1868

WS-94

vim vodstvom dir. Mizerita skoraj ni bilo mogoče več spoznati. Brez dirigentske palice je Mizerit risal nameravane učinke v zraku, sugestivno, neodvisno od partiture.

"Frankfurter Allgemeine" (1958) "Od januarja 1957. je "Renska filharmonija" napravila velik korak naprej. To je predvsem zasluga novega dirigenta Mizerita, ki je poln temperamenta in polnokrvni glasbenik: to smo zaznali v velikem zanosu, s katerim je vodil Tschairowskega "Cetrto simfonijo". Dirigiral je na pamet s polno močjo in neprekosljivo rojevit dirigent. Da je tudi odlični pedagog, smo zaznali v velikem navdušenju glasbenikov zanj — navdušenje, ki se je spontano porazdelilo v dvorano."

"Der Taunusbote", Bad Homburg, (1959). "Renska filharmonija" — od junija pod umetniškim vodstvom prof. Klara Mizerita, si je kot simfonični orkester v Zap. Nemčiji ustvarila sloves. Mizerit je dirigiral odlično in je risal orkestru s finimi črtami dinamiko in izraz glasbenih niti.

"Rhein Zeitung" (1959) "V prof. Mizeritu smo spoznali nad vse simpatično osebnost kot dirigenta. Prost vsake nečimrnosti, služi z dušo in veliko nadarjenostjo zvestobi dela. Moje je stal na pultu, zato je tudi orkester igral mojstersko. Dirigent je v vsakem taktu posređoval svojemu orkestru tisto podobo, ki predstavlja osrednjo točko interpretacije. Imeli smo vtis, da se "Renska filharmonija" bolj in bolj približuje velikim orkestrom."

"Neue Presse", Frankfurt (1959) "Renska filharmonija" pod prof. Klarom Mizeritom, katerega ime si osvaja mednarodni glasbeni svet kot dirigent in komponist, predstavlja že orkester velikega kova..."

"Bergische Landeszeitung, (1959) "... Klaro Mizerit je moral očarati publiko; orkester je bil izdalen do zadnje sence udarcev pauk. Vodstvo tub proti godalom mojstersko. Večer: doživljajte."

Tako pravijo kritiki. Kot lahko razberemo iz teh izvlečkov, je prof. Mizerit osebno zelo skromen, tako da s svojo skromnostjo naravnost očara. Seveda je bila pot do uspehov trda. Zahtevala je mnogo žrtve in študija, kateremu se je posvetil z vso dušo. Studiral je violino, kompozicijo in dirigiranje v Ljubljani, bil nekaj časa violinist pri "Slovenski filharmoniji" v Ljubljani, na radiu v Lj.; bil je tudi ustanovitelj godalnega kvarteta.

Potem je poučeval harmonijo in kontrapunkt v Ljubljani, kjer je tudi komponiral simfonije, dela za godalni kvartet, godalni orkester mešani zbor in solospesve. V 1951. letu je nastopil mesto dirigenta v Dubrovniku, odkoder

je potem hodil na gostovanja po raznih mestih Jugoslavije, Avstrije, Švice in Nemčije, dokler ni bil poklican v Koblenz, da prevzame dirigentsko mesto pri tamkajšnji filharmoniji.

To je kratek oris njegovega umetniškega ustvarjanja, ki mu je prineslo v zadnjem času mnogo uspehov in pohvale. V družinskem življenju pa je profesor, dober oče trem otrokom, ki že tudi kažejo nadarjenost za glasbo. Njegove žena, gospa Magda, je iz poznane šotkalove družine v Ljubljani. Teh lepih uspehov se poleg domačih veselo tudi vsi Slovenci; naj bi se zavedali, kaj pomeni slovensko ime v svetu, naj bi bili ponosni, da iz našega malega naroda rasto močje, za katere nas po pravi zavidajo veliki narodi; naj bi bilo slovensko ime v ponos našim otrokom, naj bi jim vzbužalo zanimanje za slovensko govorico in domovino, ki leži pod Triglavom, ki je majhna, pa vendar velika!

G. profesorju pa naše čestitke, želeč mu še mnogo uspehov na njegovi glasbeni poti!

Proslava 21 obletnice upostavitve slovaške države

Slovaki v Chicagu so v nedeljo 13. marca slovesno proslavili 21 obletnico upostavitve slovaške države. Proslava se je vršila v Stefanikovi dvorani na Pulaski Rd. Veliko število Slovakov, ne samo iz Chicaga, ampak tudi iz Whitinga, Milwaukee in Waukegana se je udeležilo proslave. Zastopane so bile tudi druge narodnosti. Slovensko Narodno Zvezo je zastopal tajnik Mirko Geratič. Slavnostni govornik je bil bivši minister slovaške države v vladi dr. Jozefa Tiso — Stefan Haššik.

ŽENSKI KOTIČEK

Za "otvoritev" te kolone se nam je posrečilo dobiti od "Canadian Needlecraft Association Ltd., večje število tiskanih predlog v angleščini, ki so na razpolago našim čitateljem, ako pišejo na Upravo, "S.D." — Ženski kotiček, 646. Euclid Ave., Toronto, ter prilože 15 centov v denarju ali znakah za stroške. Vsaka predloga je opremljena s slikami in vzorci. Na razpolago imamo:

a.) Knitting leaflets No. CW 132: The Quaber set (za 6 mesecev stare)

b.) Crochet leaflets No. C-4907: Gloves with lattice cuffs

c.) Embroidery leaflets No. E-7392: Embroidered Apron

d.) Sewing leaflets No. S-5737: Two-tone evening Bag

e.) Crochet leaflets No. c-FV-386: Bazaar Items

Pohitite z naročilom.

Mate Resman

SLOVENCİ IN JUGOSLOVANSTVO

Nacionalizem devetnajetega stoletja je naravno zajel tudi poleg drugih tiste slovanske narode, ki niso imeli lastne državne tradicije, niti omejene državnosti, niti živga spomina na lastno državnost in bili brez političnega priznanja ter svobode. Mednje smo spadali tudi Slovenci. Prve pojave nacionalizma med slovanskimi narodi mremo označevati kot kulturni nacionalizem; dasi niso bili brez političnih teženj, je pa vendar bila težnja povdanka na kulturnem.

Pri nas Slovincih so v tem času naši prosvitlenci že bili položili temelje jezikovnega in literarnega preporoda, ki se je začel 1.1768 s prvo izdajo Pohlinove "Krajske Grammatike" Mladostni nacionalizem, na katerega je tudi močno vplivala romantika dobe, se je predvsem izživljalo na jezikovnem in kulturnem področju, nadaljeval z jezikovnim in literarnim preporodom in privedel dobo tega preporoda do zaključka. To je bila doba Kopitarja, Dobrovskega, Kollarja, Karadžiča, doba raziskavanja jezika, starožitnosti, narodne zgodovine in prava. Tako je pot k narodnemu preporodu vodila preko filologije in zgodovine. Raziskavanja so vodila stoletja nazaj k enotnemu izvoru, k skupnemu viru krvi in jezika, k pradomovini. Ob raziskavanjih preteklosti in ob zavesti sorodnosti so nekateri začeli prepletati usodo svojega naroda z usodo slovanstva, enotnega slovanstva. Začeli so govoriti o slovanski vzajemnosti, povezanosti in enotnosti.

Pa ne le to. Zapadno od teh narodov je vrel nacionalizem pri nemških sosedih in klical Zedinjenje Nemčijo. Kazali so se začeli zarodki pangermanizma. Male slovanske narode je navdajal občutek majhnosti, nemoči in bojazni, da se bodo razkrojili v tujem ele-

mentu. Ta občutek je morda najbolj izrazil Dobrovsky v svojem pismu Kopitarju, ko je dejal: "Causa gentis nostrae plane desperata est, nisi Deus adjuvabit."

Razumljivo je, da so v takšnih Okoliščinah narodni buditelji vzbujali zavest slovanske vzajemnosti in enotnosti. To jim je dajalo pogum in upanje v bodočnost. O pojmu samem pa si niso bili na jasem. Prilike niso dopuščale odkritih političnih načrtov. Dejanskih osnov zanje ni bilo. Posebno ne takšnih, ki bi dajale upanje v dogledno uresničenje. Habsburški Slovani pa so bili politično še vedno z vso silo vezani na habsburški okvir in bili prisiljeni iskati politično rešitev v tem okviru, ki je bil vsekakor manjše zlo kot pa rešitev v okviru frankfurtskega vsenemškega programa. Lažje je bilo delati načrte in razvijati zamisli na jezikovnem in kulturnem področju. Bilo pa je tudi potrebno pri prebujajočih se narodih na teh področjih opraviti še mnogo dela, kajti le kulturno izgrajen narod more postati tudi močan političen faktor; vsaj v tem delu Evrope. Razmišljanja o jezikovnih problemih so vodila nekatero do zaključka, da bi bilo najbolje, da bi se vsi Slovani zliili v eno in govorili enoten jezik. Nekateri so celo mislili, da bi se to zgodilo naravnost, nekateri pa, da se bo to zgodilo postopoma, potom zblizanja in stapljanja najprej-sorodnejših slovanskih "narečij". Za temi zamislimi pa je bilo skrito upanje na boljše politične možnosti. Pri nas Slovincih se je predvsem mlajša generacija tiste dobe zavedala kaj grozi slovanstvu v okviru nemške države in so zato nekateri sklepali, da bo možno najprej v južnoslovanski, a pozneje v vseh-slovanski združiti rešit. vsaj svojo slovansko individualnost. V

debatah o jeziku so sledili političnim stremeljenjem.

Pri nas Slovincih se vselovanski nacionalizem ni izoblikoval v nič konkretnega. Bil pa je opora in vspodbuda pri narodnem delu in pravgotov mnogo deprinesel k tesnejšim stikom, tako kulturnim, kot političnim, z drugimi slovanskimi narodi krepke pa je odjeknil med nami ilirizem, porojen v bistvu iz iste miselnosti in okoliščin in vsaj teoretično gledano za stopnjo realnejši, kot splošno vselovanstvo. Ilirizem je predhodnik jugoslovanstva.

Ko doba jezikovnega in literarnega preporoda še ni bila zaključena in smo bili Slovenci v sredi "jezikovnih in črkarskih pravih" je v te pravde posegel tudi ilirizem, ki je vzrastel med Hrvatji. Pri nas ga je uvajal in se ga z vso resnobo oklepala Stanko Vraz. Ker med Slovenci ni uspel, se je v duhu doslednosti tudi umaknil iz slovenskega kroga in postal Ilir-Hrvat. Ilirizem je hotel uvesti ilirščino osnovano na hrvaščini in srboščini, kot jezik vseh južnih Slovanov. Po zamisli Kollarja naj bi bila ilirščina, poleg ruščine, poljščine in češčine četrti glavni slovanski jezik. Dasi je bil ilirizem predvsem pojav na jezikovno-kulturnem področju, ni bil čisto brez političnih primesi že za svojega časa. Ljudem tu gaju poglavitemu ilircu je šlo tudi za politični uspeh, naravno predvsem hrvaški. Ime gibanja saino je povzeto po politični tvorbi, ki jo je ustvaril Napoleon in je bila še v živem spominu. Ilirizem je dobil nekaj političnoprogramske konkretizacije tudi v "reprezentaciji", ki jo je sklenil hrvaški sabor junija leta 1848, katero je nesla deputacija sabora cesarski vladi v Innsbruck. Sesta točka te "reprezentacije" je zahtevala

združitev troedine krajevne, priklopitev k nji južne Ogrske, tako imenovane "vojvodine srb-ske", in pristavljala: "U bližnji pak savez s onim krajevina ma neka se metnu ostale jugoslavenske pokrajine velike carevine... doljna Stajerska, Koruška, Kranjska, Istra i Gorica."

Najkrepkeje je med nami odklonil ilirizem France Prešeren. Nele iz praktičnih ozirov, predvsem kot videc. Prešeren je videl nagibe ilirizma, predvideval njegove posledice in razumel ozračje njegovega pojava. Najbolj krepko si je privoščil ilirizem v treh zabavljivih napisih: Daničarjem. Bahači čvetero bolj množnih Slave rodov in Narobe Katon. Drugi napis se glasi takole:

"Čeh, Poljak in Ilir, Rus svoj 'zobraziti jezik, njih le mogočni ga rod ima pravico pisati'; Beli Hrvat, Rusnjak ne, Slovak ne, s Slovenci ne drugi, tem gre Slave pesom, lajati, tace ligati."

V znamenitem pismu Stanku Vrazu pa je Prešeren zavračal ilirizem zaradi prirodne pravice "vsega vzraslega" do obstoja.

Stanko Vraz se je sicer umaknil s slovenske pozornice, zapustil pa je za seboj svoje učence, pa tudi neodvisno od njega, misel sama ni med Slovenci popolnoma izumrla. V revolucionarnem letu 1848. se je vprašanje začelo nanovo. S proglašeno enakopravnostjo narodov je postalo pereče tudi vprašanje uporabe narodnega jezika v uradih in šolah. Pri nas sta se izoblikovali dve jezikovni miselnosti: slovanska in ilirska. Velika debata se je vodila v Bleiweisovih "Novicah". Večina sotrudnikov "Novic" je bila zato, da se začne uvajati slovanski jezik takoj v šole in urade. Nemščina pa naj ji bo kot pripomoček vse dotlej, dokler se domači jezik ne okrepi in ne dobi potrebnih književnih pomagal. Nasprotno so obmejni slovanski idealisti menili,

da je sedaj prišel čas čim večje jezikovne integracije, ki pa naj bi bila le prva stopnja kasnejše veliko važnejše-državne integracije. Glavna razlika med mišljenjem enih in drugih je bila ta, da so "noviški" prektiki pojmovali slovenščino kot samostojen knjižni jezik, medtem ko so ji idealisti odrekli prav njeno samostojnost in jo podrejali širšim slovanskim jezikovnim vidikom. (Priatelj) Debatu je zaključil leta 1852 Luka Svetec v svojih "Pomenkih o Zori", ki so izhajali v Novicah. Obsodil je umetno mešanje jezikov z namenom, da be se na ta način drug drugemu približali in se končno zedinili. Odklonil je Mapperjevo prehodno južnoslovansko, kakor tudi Razlagovo nerazumljivo vselovansko Bleiweis pa je pristavil za "Novice": "da one pišejo jezik za sloveski narod na svetu, na za ljudstvo na luni". Leta 1858. je Franc Miklošič opozoril Slovence, naj se nikar ne ukvarjajo z brezplodnim iskanjem splošno-slovanskega jezika, pač pa naj rajši pridno zbirajo slovansko narodno blago. Leta 1863. je debata ponovno vsplamtela. Tedaj pa jo je zaključil v "Napreju" France Levstik. Pred prvo svetovno vojno je prišlo do drugega pojava ilirizma pod vplivom jugoslovanskega političnega gibanja. Vprašanje jezika je zopet načela goriška "Veda". Najizrazitejši predstavnik na jezikovno-literarnem področju pa je bil dr. Ilesič. Sedaj pa je v dežato posegel Ivan Cankar. ki je stal na stališču, da je jugoslovansko vprašanje izključno politično vprašanje in povdarjal slovansko narodno individualnost. S vstopom Slovencev v Jugoslavijo, pa vprašanje ni dokončno rešeno. Že v kraljevi Jugoslaviji se pojavi "slovanski kulturni problem". Ravno tako v Titovi. V kraljevi Jugoslaviji je zadaj jugoslovanstvo, v Titovi jugoslavstvenstvo in komunistično pojmovanje narodnosti. Nadaljevanje priložniče

"OKAY, SEE YOU AT THE SUMMITARY"

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ZELI RESTAVRACIJA

"ERŠTE"

Domača in importirana kaplica vseh vrst.

6802 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND 3, OHIO — TEL. HE. 1-3344

Lastnika: Hinko in Berta Lobe

MIRKO GERATIC,

2737 W. 16th St.

Chicago 8, Ill.

DRUZINA MILTON MEDEN

1804 W. Cermak Road

Chicago

pošilja vsem prijateljem in znancem po svetu velikonočne pozdrave!

želi odjemalcem in znancem vesele velikonočne praznike

Zadovoljne velikonočne praznike

žele

somišljeniki slovanske državne ideje v Clevelandu, USA

Franc Jeza:

NOVA TLAKA SLOVENSKEGA NARODA

Študija o gospodarskem položaju Slovencev v Jugoslaviji Trst 1959. Samozaložba. Cena 800 lir. 116 strani.

O avtorju knjige mremo povedati sledeče: Jeza Franc se je rodil pred približno 45 leti v okolici Ptujja. Končal je realno gimnazijo v Ptujju, nato je potoval po Evropi. Pred svetovno vojno je študiral pravo na univerzi v Ljubljani in se udeleževal življenja akademskem društvu Zarja. Kot takoimenovani krščanski socialist se je takoj v začetku priključil OF. Zaradi reševanja nekega člana te organizacije, ki je ležal priprt v ljubljanski bolnišnici, in zaradi firganega napada na laškega karabinerja v tej zvezi je bil obsojen na dolga leta ječe. Kakšna je bila njegova vloga med 1945 in časom, ko je zbežal iz domovine, ni znano, vendar bi si podpisani upal trditi, da je pripadal taktoimenovanim razočaranim. Kot begunec je dobil mesto na zavezniški AIS v Trstu, trenutno je nenastavljeni (samo honorarni) sodelavec slovanske radijske postaje v Trstu. Ves čas bivanja na Primorskem je Jeza sodelavec različnih slovanskih revij in časopisov.

Avtor knjige izveduje katoški svetovni nazor, socialno je verjetno precej na levi. Osebnost je pošten, požrtvovalen, pogumen in delaven, dasi morda večasih nekoliko naiven. Je precej načitan in široko razgledan.

Knjižico posveča avtor Francu Cernecu, petnajstletnemu fantu, katerega sta leta 1951 predsednik kmečke obdelovalne zadruge v Holmcu pri Slovenjgradcu, Franc Plazl, in njegov pomočnik Franc Zeleznik v zadrugi pisarni do smrti pretepla, in Helgi Bauman, šestnajstletnemu dekletu, ki se je septembra 1958 smrtno onesrečilo pri težkem delu v kotlarni tovarne "Ekla" v Ljubljani, kamor so jo dodelili, čeprav je bilo delo nevarno in mu ni bila kos ne po svojih telesnih silah in ne po delovni

usposobljenosti.

Avtor pravi: "Oba sta padla kot žrtvi tlake, ki jo opravlja slovanska mladina za tuje gospodarje".

Naše stališče do knjige kot take in do uvoda, kjer avtor razpravlja o nastaku knjige in govori o svoji preteklosti, bomo objavili kasneje. Tu naj navedemo le dvoje, in sicer: ... da je avtorja vodilo pri pisanju pričanje, da se Slovenci danes lahko rešijo, v bodočnosti le pod pogojem, da pogledajo stvarnosti brezobzirno v oči, kajti samoprevaz je prvi simptom narodne smrti in ... številke se ne bojijo demantiranja, kajti vzete so takorekoč v celoti iz jugoslovanskih uradnih virov, statistik in poročil v ljubljanskem tisku.

Knjiga je razdeljena na 25 krajših poglavij, ki obsegajo po 2-70 strani. Predlogo bi bilo tukaj navajati vse številke, ki tako jasno kažejo izkoriščanje Slovencev s strani Beograda, vendar bomo poskušali podati najvažnejše med njimi, da bodo mogli bralci dobiti čim jasnejšo sliko o novi tlaki, ki jo opravlja naš narod v 20. stoletju.

Gospodarsko izkoriščanje Slovencev s strani tuje Beograda, ki je bilo precej občutno že v prejšnji Jugoslaviji, je doseglo po 2. svetovni vojni tak obseg, da lahko govorimo že o ekonomskem genocidju, ker izpodreja življenjske sile slovanskega naroda. Zato k temu ni mogoče več molčati. Toda dočim je bilo izkoriščanje v kraljevini omejeno zaradi svobodnega sistema gospodarstva, je po zadnji vojni zaradi odprave privatne podjetnosti doseglo naravnost neverjeten obseg, ki mu v tako sistematični in hkrati hinavski obliki težko najdemo primer v svetovni zgodovini. Pri tem je na žalost vsa ta krivica zunanemu svetu neznana, ker pač pompuje FLRK kot enotno narodno pod-

ročje, ki sme razpolagati z viri po svoji lastni uvidenosti.

Celotni proračun FLRJ za leto 1958 je znašal 335 milijard in 89 milijonov dinarjev. Dočim predstavljala Slovenija tako po svojem ozemlju kot po številu prebivalstva le 8 odstotkov celote (FLRJ), je morala prispevati k proračunu 37,2 odstotka. Darovala je 45,6 odstotka svojega celotnega narodnega dohodka, to je 124,6 milijard dinarjev.

Od začetka 1947 do konca 1958 je slika tak: Slovenija je plašala Beogradu 974,4 milijard dinarjev. Po uradnem jugoslovanskem kursu za dolar znaša to 3 milijarde in 248 milijonov dolarjev. V skladu s tem tečajem je vsak Slovenec moral žrtvovati v imenovanem obdobju 1568 dolarjev ali 1 kilogram in 276 gramov čistega zlata, kot je njegova cena na svetovnem trgu. Celotna količina zlata, izropanega v Sloveniji, bi znašala 2138 ton, kar predstavlja 213 vagonov, natovarenjen z zlatom.

V obdobju od 1. julija 1945 do 30. julija 1956 so darovale USA za pomoč tujini 56 milijard in 140 milijonov dolarjev. Glede na celotni ameriški narodni dohodek (2595 milijard dolarjev) predstavlja ta pomoč le 2 odstotka. Povprečen Amerikanec je torej žrtvoval za pomoč tujini 375 dolarjev, to je štirikrat manj kot Slovenec jugu, in to kljub 4 krat večjim dohodkom. Zapadna Nemčija je leta 1957 žrtvovala za pomoč nerazvitim deželam 50 milijonov mark, to je 22 krat manj, kot je morala dati Slovenija južnim pokrajinam. Italija žrtvuje za manj razvite dežele na jugu samo 1 odstotek narodnega dohodka.

Pri vsem tem bi stala gradnja železnice Koper - Kozina, ki bi Slovenijo učinkovito povezala z morjem, le 3 in pol milijarde dinarjev, kar znaša 4 odstotke vsote, ki jo je Slovenija 1958 odstopila Beogradu.

V petletnem planu, ki sega do 1961, niso predvidene nikake spremembe. Tako smemo pričakovati, da bo plačal slovanski narod do 1961 še 513 milijard dinarjev ali 285,5 milijonov dolarjev.

Omejevanje slovanskega uvoza v inozemstvo in prisiljeni izvoz

v dežele FLRJ je prinesel leta 1956 okoli 100 milijonov dolarjev škode. Slovenija niti od daleč ne sme izvažati v tujino, kot bi mogla, najprej mora zadostiti domačemu trgu. Celokupen prispevek Slovenije uvozu FLRJ v tujino znaša 20 odstotkov. Napačno pa bi bilo misliti, da razpolaga Slovenija z 20 odstotki pridobitnih deviz. Slovanska podjetja si jih smejo pridržati le 1 odstotek, medtem ko z vsem ostalim razpolaga centrala. Od 200 milijonov dolarjev, ki jih je zaslužila z izvozom v tujino, v letih 1956, 1957 in 1958, si je smela oddržati Slovenija le 1,684.178 dinarjev, kar je celo nekaj manj kot 1 odstotek. Island, ki ima 1 desetino toliko ljudi kot Slovenija, ter je brez rudnikov in gozdov, je leta 1956 zaslužil od izvoza v tujino lepo vsoto 63 milijonov dolarjev, in Izraelu, ki je nastal kot država šele pred 10 leti, ki je brez naravnih bogastev, po teritoriju in prebivalstvu pa približno odgovarja Sloveniji, je prinesel izvoz leta 1956 108 milijonov dolarjev.

Slovenci igrajo vlogo domačih živali. Kot bolj razvita in bolj industrializirana dežela mora Slovenija delati in plačevati za druge, to je takoiimenovane manj razvite bratske dežele na jugu. Slovenec mora delati prav tako trdo ali morda še trše, kot delajo drugi, a sadov svojega dela ne sme odbrčati sam, temveč odrajtati drugim. Plačevati mora 4-5 krat toliko, kolikor predstavlja po številu in teritoriju, obdržati pa sme od svojega dela le to, kar mu drugi dodele glede na razmerje. Slovenec mora čakati, da ga drugi, ki so manj razviti, dohite in morda tudi... prebite. Tukaj se avtor sprašuje in to ne brez upravičenosti: ... Morda bo pa postal jug v bodoče sentimental in bo redil v hlevu živinčev z uvelim vimenom? V to upravičeno dvomim.

Tujski promet, ki bi mogel nuditi svobodni Sloveniji lepe dohodke, je zanemarjen. Devizni dohodki iz inozemskega turizma so v Sloveniji šele na 11. mestu. Medtem ko smo imeli pred 1941 v našem turizmu 17.000 postelj (13.000 v gostinstvu in 4.000 privatnih), jih je danes le 13.000. Zaradi očitnih nedostatkov je

leta 1956 samo Ljubljana izgubila za 10 milijonov dolarjev deviz. Medtem je imela Koroška, ki predstavlja le polovico Slovenije, leta 1958 petnajstkrat večje število prenočnin kot vsa Slovenija. Mnogi letoviški kraji v Sloveniji so bili adoptirani za potrebe prebivalcev z juga, tako je n. pr. propadla Kranjska gora. K slabemu tujskemu prometu prispeva svoj delež diktatorski in policijski sistem dežele in avtor pravi: "... I zkušnje pa tudi kažejo, da tujski promet bolj privablja samostojne, simpatične nacionalne enote kot pa dežele brez značaja krepke izražene in razvite nacionalne in kulturne enotnosti".

Zanemarjanje prometnih sredstev je zelo vidno. Večina železniških prog v Sloveniji je še vedno taka, kot so bile, ko so jih gradili. Promet Avstrija - Trst, ki je leta 1955 šel še 78 odstotkov čez Slovenijo, je šel leta 1957 le še 37 odstotkov. Elektriifikacija prog se zavlačuje in odlašava v korist jugu, hitrost vlakov marsikdaj ni enaka niti oni pred letom 1918. Dnevno primanjkuje okoli 500 železniških voz in na progi Južne železnice, kjer je pred 1918 vozilo dnevno 12 brzovlakov, do 1941 6, vozi danes samo 1.

Gozdovi pokrivajo oz. so pokrivali 44 odstotkov slovanskega ozemlja in za Švedsko in Finsko smo najbolj gozdnata dežela v Evropi. Tudi gozdovi niso usliši požrešnosti tujca. Kmalu po vojni je ukazala beograjska vlada obširno in nesistematično izsekavanje, ki so ga izvrševali nestrokovni ljudje v delavnih brigadah. Vlada je prava manija, ki je dosegla višek 1947 - 1951, ko je znašal povprečen letni izsek 4.420.000 kubičnih metrov. Ko bi bilo stanje gozdov normalno, bi znašal danes letni prirastek pet in pol milijonov kubičnih metrov, zaradi zmanjšanja zaloga je prirastka manj kot polovica (2,5 milijona). Izguba v denarju znaša 6 milijard letno. Razumljivo pa je, da tudi od tistih 2 in četrt milijona kubičnih metrov lesa, ki ga izsekajo letno v slovanskih gozdovih, Slovenija nima mnogo; tudi ta denar gre tja, kamor tečejo reke. Nekaj poglavij govori o zasta-

revanju slovanske industrije in o nizkem življenjskem standardu prebivalstva. Avtor primerja ravan slovanskega delavca z življenjsko ravnjo delavcev v ostalih evropskih deželah. Slika seveda za Slovence ni razveseljiva. Slovence so bistveno zapostavljeni tudi pri gradnji stanovanj, papir za tisk pa jim Beograd odmerja po številu ljudi, ne po kulturnih potrebah. Kulturna in znanstvena aktivnost pešata, ker se mora večina ljudi preveč pehati za osnovne dobrine.

Ekonomsko zatiranje in izkoriščanje ima tudi svoje biološke učinke. Letno zapusti Slovenijo okoli 4600 ljudi. Mnogi izmed teh, ki so doživljali doma golo revščino, se v tujini izgubijo in za slovanski narod umrejo, ker jih premaga manon udobja, ki ga doma niso imeli. Umor 10-12.000 vojakov Slovenskega domobranstva pomeni izgubo 1 moškega letnika v Sloveniji in demografske ter biološke posledice bodo občutne še dolgo. Vsaka stotina prebivalcev Slovenije je resno bolan za jetiko, dočim znaša ta bolezen na Skandinavskem in v Angliji le nekaj desetisočink.

Avtonomnost LRS je zaradi komunističnega nasilja in iz Beograda planiranega gospodarstva le fiktivna. Proračun LRS ne znesi niti polovico proračuna Tržaškega ozemlja, dasi ima to le 1/10 slovanskega ozemlja, prebivalcev pa šteje za 80 odstotkov Slovenije. Po ustavi FLRJ iz jan. 1953 je slovanska državnost tudi z besedo negirana, točka o suverenosti narodov in o pravici do ceplite pa je bila izpuščena. Slovenija sama lahko zelo malo odloča. Vsi ukazi pridejo iz Beograda, pa naj to velja za kulturo ali gospodarstvo, Slovenija jih sme le prikriti. Ker pa tudi v Sloveniji vladajo komunisti, je to prikritjevanje seveda tako, da izgleda v Sloveniji vse tako kot v Makedoniji.

V poglavju - predzadnjem po vrsti -, ki nosi naslov: "Slovanski odpor proti izkoriščanju", se je avtor kot prvi resno potrudil, da pokaže, da je nekaj odpora, ter s tem zavrnil trditve, ki jo v potrditev svojega jugoslovanstva kaj radi ponavljajo razni junaki: da smo edini Slo-

venci hlapiči režima, da smo največji hlapiči in priganjači, medtem ko je vzhodno od Sotle in še bolj vzhodno od Drine vse vse proti. Tako je pri volitvah v zvezno skupščino 23. marca 1958 izmed 1.037.433 volilnih upravičencev v Sloveniji oddalo neveljavne glasovnice ali se vzdržalo volitev 123.563 ljudi (-11,72 odstotka). Ta odstotek še naraste, če pomislimo, da je volilo v Sloveniji okoli 60.000 okupacijskih časnikov in vojakov srb-ske narodnosti in drugih.

Sijajno je zadet naslov poglavja: Srbski hegemonizem je le menjal konja. Zlata in večno veljavna resnica je namreč, da narodi, ki bolehalo za manijo, vladati drugim, sprejmejo in prenašajo vsak režim, ki jim pomaga obdržati to nadvlado. Tako so se tudi Srbi znašli, dasi so bili vso vojno protikomunistično nastrojeni. Na drugi strani pa morajo tudi režimi v državah z več narodi vedno bolj računati na tistega, ki je večji in močnejši ter zato smatra, da mora vladati ostalim. In tako smo danes priča na prvi pogled nelogičnega, v resnici pa zelo logičnega razvoja stvari, da se razvija novo integralno jugoslovanstvo. Kje je osredotočena moč komunizma, pokažejo številke: Od Srbov je vsak 16. član KP, od Hrvatov vsak 25, od Slovencev pa vsak 27. prebivalec.

Avtor konča z mislijo, da je današnja FLRJ prav tako ali morda še bolj na lončenih nogah, kot je bila kraljevina. Padla bi prav kmalu, pa naj pride sursk s te ali one strani. Med slovanskimi komunisti se je baje pojavilo tajno gibanje za Slovenije v sovjetskem bloku. Avtor pravi, da slovanski narod v svoji borbi za lastno narodno državo pričakuje od sveta vsaj toliko pomoči in razumevanja, kakršno nudijo oddaljenim afriškim in južnoazijskim ljudstvom.

To je vsebina knjige, ki je kljub nekaterim nedostatkem in trditvam, ki bi zaslužile poseben članek, vredna, da si jo prebere vsak Slovenec. Verjetno jo je možno dobiti neposredno od avtorja: Jeza Franc, Radio Trieste, Stazione A, Trieste - Trst, Evrope. Za knjigo in poštino bi bilo treba priložiti 2 dolarja. Oliver

Eno izmed sporočil uslužnosti ontarijske vlade

RAZVEDRILO

Vprašanje obvarovanja

HON. J. W. SPOONER

V letu 1959. se je prodaja lovskih izkaznic za domačine, izkaznic za ribiče-nedomačine ter gradnja letnih hišic na vladni zemlji podvojila od one v letu, 1949. V preteklih letih, se je, kot kaže spodnja razpredelnica, dviglo uporabljanje pokrajinskih parkov.

Leto:	Stev. parkov:	Stev. taborilcev:	Stev. obiskovalcev:
1957	39	162,705	2,144,661
1958	45	276,128	3,232,460
1959	71	479,069	5,127,199

V zadnjih petih letih smo dodali okrog 100 kvadratnih milj zemlje lepih parkov vključno jezera za ribarjenje in obalo za kopanje) k našim Pokrajinskim parkom. Mnogi lepi predeli so odbrani za kasnejši razvoj, tako da bo čim več divjine na razpolago za razvedrilo državljanom. Istočasno smo povpseli način oddajanja zemlje za letne hišice.

Za lovce in ribiče smo tudi poskrbeli. Nove poti in ceste smo zgradili v severnem Ontariju, ter izboljšali raznovrstne stvari v južnem, kjer se ustavi večina sportnikov ob tokovih voda in na lovskih poljih. S povečanimi uspehi na polju divjadi smo začeli razvijati nova področja lova.

Za taboriščnika, športnika in poletnega izletnika so področja v polni meri odprta. Za zaščito naših gozdov pa —

VEČ GOZDNIH POZAROV

To je naš problem. Vemo, več ljudi potuje v naše gozdove, več je možnosti za požar iz nepredvidnosti — ki je v 4 izmed 5 slučajev vzrok gozdnih požarov. Pomagajte nam ohraniti naše gozdove, od katerih zavisi tretjina naše industrijske proizvodnje. Prosimo, bodite previdni z ognjem in kajenjem, kadar potujete skozi gozd.

Blato, ki maže pisca . . .

Prijatelj me je opozoril na pisanje čikaške Prosvete in me opozoril, naj vendar kaj odgovorimo na pisanje v Prosveti izpod peresa bivšega urednika A.D. g. Antona Sabca.

Prelisal sem dobljene številke in prišel do zaključka, da se skoraj ne splača tritati časa z odgovarjanjem na trditve g. Sabca. Najprvo je treba ugotoviti, da je g. Sabec predsedal od AD (zakaj, ne vem) in dal na razpolago "zaklade" svojega uma Prosveti. Nekoč je bil g. Sabec prav tako zagrižen protikomunist kot je sedaj zagrižen v zmerjanju protikomunističnih borcev. Kdor sedla iz enega tabora v drugega, pa kaže, da ni značaj, da se na njega ni znesti, niti mu ni mogoče verjeti. Kar je nekoč smatral za resnico, isto sedaj razglašuje za laž. Večinoma, kar je zapisanega, je preplankano iz Prosvete prejšnjih letnikov. Prosveta se je vedno odlikovala po tem, da je mazala slovenske protikomunistične borce, napadala škofa dr. Rožmana in slovenske duhovnike. Slovenski begunci so bili ljudem okrog Prosvete in so še danes ljudje s "krvavimi rokami". Tito, Komunistična Partija, Osvobodilna fronta in partizani pa angeljčki, ki so narod reševali izpod jarma Nemcev, Madžarov in Italijanov. Ko bi g. Sabec bil takrat v domovini in bi videl na lastne oči, kar se je godilo v tistih časih, bi verjetno drugače pisal, če

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELE VSEM SLOVENCEM, DOMA IN PO SVETU

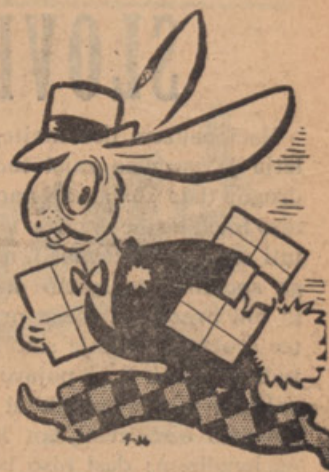
IZ CHICAGA

Dr. Jože in Claudia Planinšič
Družina Ludvik in Chorine Leskovar
Družina Ludvik in Mara Jelenc
Družina Lojze in Vera Gregorič
Družina Frank Karner, Cicero Bilban
Družina Jože in Gizela Ocepek, Cicero
Družina Otmar in Anica Tašner, Cicero
Družina Frank Martinčič
Družina Janko in Ivanka Burjek
Pavel Lenassi
Metod Zerdin
Silvo Rožanc
Družina Frank Sedlaček,
Družina Stanko in Marija Vlasič

Pavel in Irena Pečarič
Družina Martin Pečarič
Družina Ivan in Ivanka Buh
Družina Janko in Marija Tajčman
Družina Tone in Julka Guštin
Družina Mihael in Pavla Arko
Družina Stanley in Mihaela Simrayh
Družina Lovro in Stefka Pirc
Družina Ivan in Marica Kučič
Karel Kosi
Družina Lojze in Minka Grašič
Družina Jože Virant
Družina dr. Blaž Korošček
Družina Anton Medved
Dr. Viktor Čerček
Stanko Mikec

IZ TORONTA

Družina dr. Avguštin Kuk
Marija in Francek Pliberšek
Judita in Janez Senica
Francka in Riko Zierenfeld
Jože in Ema Strucelj
Karolina Merhar
Dr. Franc Porovne
Družina Jožica in Ludvik Jamnik
Družina Olga in Wiljem Kauker
Družina Zina in Stane Brunšek
Franc Zgavec
G. Vladimir Mauko
Družina ing. Pepca in Viktor Skof
Gospodični Lidia in Zora Bartolj
Družina ing. Zlata in Cvetka Cimprič
Družina dr. Mira Rudolf Čučes

Ontario Department of Lands and Forests

Hon. J. W. Spooner
Minister

F. A. MacDougall
Deputy Minister

O ČEM RAZPRAVLJAJO V OTTAVI:

• V federalnem parlamentu pride večkrat do napornih in vročih debat, kot na primer v zadnjem času, ko so razpravljali o odpravi smrtne kazni v Kanadi. Tudi druge debate so ponavadi zanimive, kot ona o novi kanadski zastavi, kakor posnemamo po uradnem listu "House of Commons Debates".

Liberalni poslanec S. Boulanger bi rad imel pravo in resnično kanadsko zastavo že za stoletnico kanadske federacije, ki bo leta 1967. Takšno zastavo, ki ne bi spominjala na kolonialno dobo niti odražala servilnost kakih evropskih držav. Zavezana se za to, da bi Kanadčani morali dokazati svetu, da so dorasel in zrel narod, ki ne potrebuje več varuštve evropskih dežel. To naj bi se odražalo v novi kanadski zastavi. Pravi, da je sramota za Kanado, ko v času njene popularnosti raste iz dneva v dan v svetu, ta nima niti jasne in prave zastave niti prave državne himne. Tako je razumljivo, da mnogi Evropejci, Amerikanci in Azijci še vedno smatrajo Kanado za kolonijo.

Po njegovih vtisih je javno mnenje naklonjeno za spremembo, posebno mladi, v Kanadi vzgojeni rod. Pred nekaj leti je baje G.M.J. Coldwell, voditelj CCF, opozoril na dejstvo, da so kanadski vojaki v Evropi med zadnjo svetovno vojno nemalokrat rabili posebno svojo zastavo, da jih tako Evropejci ne bi zamislili za vojake neke druge prijateljske dežele.

Odočitev pa seveda ni lahka. Pri debati o zastavi se vneemajo strasti in čustva, spomini in vse mogoči drugi interesi. Posebno pa se je treba izogibati, da bi simbol, ki naj bi družil, ne postal strankarsko orodje, ter s tem bil kamen ločitve duhov.

vorov list (Maple Leaf) bil tisti simbol, ki bi složno družil Kanadčane vseh mogočih etničnih izvorov.

Konzervativni poslanec M. Bourbonnais je v debati dejal, da bi razni Kanadčani hoteli dati na zastavo simbole takšne kot liljen cvet, štiriperesno deteljico, vrtnico ali celo artičoko, hoteč s tem predstaviti Kanadčane katerih rod gre nazaj v Veliko Britanijo, Skotsko, Irsko ali Francijo. Kanado so odkrili in ustanovili ljudje francoske krvi. Toda Angleži so bili tisti, ki so kolonizirali, civilizirali in razvili. Pa čeprav sta bili ti dve rasi, ki sta največ doprinesli k sedanjemu zaviljivemu položaju Kanade v svetu, pa bi vključitev posebnega simbola v zastavo predstavljajoč nje, sprožil val nezadovoljstva med Kanadčani drugih etničnih izvorov, ki so posebno v zadnjem času prišli v to deželo ter toliko dobrega doprinesli k razvoju in blagostanju Kanade.

Po njegovem mnenju bi nova zastava morala biti posrečen izbor barv, tako da bi jasno in ponosno lahko vihrala kot simbol kanadske veličine bodisi v družbi Union Jacka, ali pa Ameriških Zvezd.

Tudi poslanec J.N. Tremblay (konzervativec) upa, da bo do nove zastave prišlo v bližnji bodočnosti. Pa vendar svari, da bi hitrica v takšni zadevi utegnila biti nevarna, ker bi lahko rodila nepotrebne spore ter rušila narodno edinstvo namesto, da bi jo utrjevala, ker ne bi nudila zadovoljstva potrebne prilike resno premotriti zadeve. Konzervativni poslanec R. Paul je prepričan, da bo sedanja vlada tista, ki bo dala kanadskemu narodu potrebni resnično kanadski emblem, pa se boji, da bi v sedanjih razmerah tak važen korak postal politična nogometna žoga.

Tudi konzervativec G. Valade čuti, da bi nova kanadska zastava morala biti simbol skupnosti, znak zrelosti, sila, ki bi družila vse v Kanadi rojene ljudi. Takšna bi tudi vplivala zavest vsem novim Kanadčanom in emigrantom, da bi se res čutili z lahkoto za preve kanadčane.

Poslanec N. Mandziuk, tudi konzervativec, je za konec debate še citiral uvodnik iz vinnipeškega "Ukrainian Voice", kjer naj bi se ogrevali za vključitev Union Jack v novo zastavo, ker se je pod tem simbolom pisala slavna kanadska zgodovina.

Mi pa upamo, da bo konstruktivna debata rodila kar najboljši uspeh, ter da bo nova kanadska zastava, kadar koli bo že prišla, simbol takšne Kanade v kakršno verujejo tu rojeni, in v kakršno zaupajo vsi tisti, ki so si Kanado izbrali za svojo novo Domovino.

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ZELI POTOVALNI URAD

AVGUST KOLLANDER CO.

v posloplju Slov. Nar. doma na 6419 St. Clair Ave.,
Cleveland 3, Ohio — Tel. HE. 1-4148

Pridružite se skupinskim izletom v Slovenijo z jet letali
17. in 29. junija, 12., 14. in 22. julija, katere bo vodil
osebno August Kollander

Avtoriziran zastopnik za vse parobrodne družbe
in letalske linije.

Penmans
LAHKO
SPODNJE
PERILO
Zaščitite vaše
boljše obleke
proti
potenju
—pomagajte
si ostati
hladen in
prijeten.
Dobite v
vseh
popularnih
stilih.

Penmans
SPODNJE HLAČE, —JOPICE
—T-MAJICE ZA MOŠKE
Atletske jopice
brez rokavov, s
spodnjimi hlačkami
z elastičnim
pasom.
T-majice z zaščitnim
nylon ovratnikom.
Odlčno
spodnje perilo
(hlačke) z elastičnim
pasom.

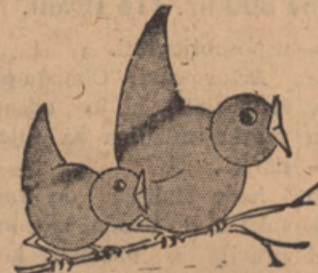
Penmans
SPODNJE PERILO ZA
ŽENSKO IN DEKLETA
Majice in
hlačke za 2-
4 in 6 let
stare deklice.
Iz bele-
ga bombaža
rebrasto
pletene majice in
hlačke za 8-16 let
stara dekleta. Jopice
in hlačke za ženske,
pletene iz bele-
ga bombaža —
male, sr. in velike.
T-MAJICE
NOGAVICE
DELOVNE
Otroško spodnje perilo
—za zavezati ob strani,
zaviti okrog in zapreti z
gumbi spredaj—jopica iz
finega bombaža, velikost
za 3-6-9 mesecev ter —
1 in 2 leti stare.
OBLAČILNE IN
SPORTNE NOGAVICE

HRANILNICA IN POSOJILNICA JANEZA E. KREKA

V. TORONTU
ZELI VSEM ČLANOM IN PRIJATELJEM
VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
Pisarna:
646 Euclid Ave., — LE. 2-4746

URADNE URE: TOREK ZVEČER OD 7 DO 8.30

Slovenska Narodna Zveza
za Ameriko v Chicagu želi
Slovencem širom sveta
veselo Veliko noč z željo,
da bi se vsi slovenski rojaki
po svetu zedinili v delu
za vstajenje Slovenije v
lastni državi!

MED SLOVENC

Toronto

RU. 2—9673

Ce rabite ob večerih ali sobotah prevoz s tovornim avtom za selitev ali kaj drugega, kličite zgornjo številko, cena: \$2.00 na uro in bencin!

• V nedeljo 20. marca se je poslovil od župljanov slovenske župnije v Torontu doseganji župnik preč. g. dr. Kolarič, C.M.

• Za novega župnika v torontski slovenski cerkvi je bil imenovan preč. g. Andrej Prebil, C.M. Zelimo mu obilo božjega blagoslova na delu v Gospodovem vinogradu!

POL MILIJONA — CILJ SLOVENSKE HRANILNICE V TORONTU

28. februarja so podajali odborniki Hranilnice in posojilnice Janeza E. Kreka v Torontu lepemu številu zbranih članov poročilo o svojem oskrbovanju v preteklem poslovnem letu. Glavne točke blagajnikovega poročila s statističnimi podatki doseganje rasti so objavljeni na drugem mestu. Poročilo so ponazorile velike tabele z baravastimi krticami (te tabele so uprobljali tudi na občnem zboru Ontarijske Lige v Royal York hotelu, kjer so bili razstavljeni tudi izrezki iz Slovenske države, ki so poročali o kreditnih zvezah in njih delovanju).

Pri volitvah so bili izvoljeni v ravnateljski odbor gg. Rudi Kus in Emil Grmek, v kreditni odbor g. Ivan Preželj in v nadzorni odbor g. Stane Brunšek.

Občni zbor je odobril predlog ravnateljstva, da se iz čistega dobiška izplačajo 4% dividende i se vrne 20% plačanih obresti vsem, ki so na tekočem s plačili.

V živahni debati o finančnem poročilu je bilo izraženo mnenje, da bodo mnoge prehodne težave premagane, če bodo vloge dosegle pol milijona dolarjev, kar je bilo postavljeno kot cilj za bližnjo bodočnost.

V preteklem poslovnem letu se je spremenilo razmerje med osebnimi in hipotečnimi posojili. Hipotečna posojila so znatno presežala osebna posojila. Ker je zadruga po zakonu omejena v dajanju hipotečnih posojil na pet let na 25% vlog in je ta vsota izrpana, je možno dobiti hipotečna posojila samo na triletno dobo.

Pred začetkom obnega zboru je na kratko razložil zavarovanja, ki jih nudi zadruga zavarovalnica Cooperators Insurance Association (CIA, 30 Bloor West, WA. 5-1441), njen zastopnik.

VESELE VELIKONOCNE PRAZNIKE ZELI IN SE PRIPOROČA RESTAVRACIJA

TIROLER HOUSE

na 1115 Bay Str. Toronto (pod Bloorom)
Prvovrstna domača hrana cene zmerne, domače ozračje!
Odpri vsaki dan od 12 opoldne do 9 zvečer.

"American Express Credit Cards"

WA. 3-7021

• Italijanska fara "Our Lady of the Angels" na Dufferin St., je prav gotovo ena največjih ne angleško govorečih far v Torontu. V letu 1959 je imela 330 porok, 1300 krstov, pa samo 35 pogrebov. Vsako soboto je tam povprečno okrog 10 porok. Tedensko imajo čelo nad 35 krstov. Zanimiva je primerjava z najstarejšo in največjo angleško govorečo farno, to je stolnico Sv. Mihaela, kjer imajo tedensko povprečno le štiri krste. Se morda ne zrcali tudi v tem, kako bo izgledal bodoči etniški prerez torontskega prebivalstva?

• Statistika je pokazala, da so Torontočani, posamezniki ali korporacije, dali najmanj 240 milijonov dolarjev za karitativne svrhe od konca druge svetovne vojne dalje. Levji delež pri tem imajo kapitalisti (business), ki so prispevali nekako 60% ali 142 milijonov. Ti seveda ne prispevajo vedno le iz ljubezni do bližnjega, temveč največkrat odstopijo gotove vsote dobička, da si s tem znižajo davke (income tax). Ogledimo si par uspešnih nabiralnih akcij v Torontu po letu 1945. Takoimenovane nabirke za gradnjo so bile sledeče:

University of Toronto	v letu, 1947	\$4,600,000
University of Toronto,	v letu 1959	12,600,000
House of Providence		3,000,000
Ontario Society Crippled		3,000,000
Children		3,000,000
Cardinal's Fund		3,000,000
Upper Canada College		2,930,000
St. Michael's College		2,000,000
Victoria University		2,000,000
Jewish Home for Aged		1,750,000
Salvation Army		1,500,000
Havergal College		500,000
Dovercourt Boys Club		350,000
Variety Village		300,000
Swimming Pool for Retarded Children		158,000

Večje nabiralne akcije za torontske bolnice po letu 1945 pa so bile naslednje:

Hospital for Sick Children	\$8,500,000
Toronto General	8,500,000
Mount Sinai	5,000,000
Toronto Western	3,500,000
Toronto East General	3,500,000
Queensway General	3,000,000
St. Michael's	2,800,000
St. Joseph's	2,500,000
Women's College	2,150,000
Scarboro General	2,000,000
Northwest General	1,500,000
Branson General	1,000,000
Humber Memorial	600,000

Navedene številke vsebujejo seveda le denar nabran v javnih nabiralnih akcijah, tu niso vključene podpore, ki so jih navedeni projekti ali bolnice bili deležni od strani vlade. Razne korporacije (trgovina, industrija, banke, itd.) so prispevale od 60 do 80% k navedenim vsotam. Upravičeno zatrjujejo, da bi brez njihove pomoči vsaka podobna obsežnejša nabiralna akcija bila neuspešna.

Cleveland

• ZALOSTNO SPOROČILO

V četrtek zjutraj 25. februarja je tu v Clevelandu po krajši bolezni nenadoma umrl v dvaintridesetem letu svojega življenja g. Ivan Rak. V Clevelandu zapuša žena Tinko in sinka Janezka ter brata Vinka in dr. Maksa. V Torontu pa zapuša mamo, sestro Anico, poročeno Zumer in brata Mirka. Zalujočim izrekamo naše najgloblje sožalje.

• SAMOSTOJEN KONCERT JUNE PRICE

V nedeljo popoldan 28. februarja je v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju priredila samostojen pevski koncert članica in solistka Glasbene Maticice June Price. Ga. June Price je le delno slovenskega rodu pa vendar z veseljem in požrtvovalnostjo deluje pri Glasbeni Matici. Poje mezzosopran. Program je obsegal slovenske narodne in umetne pesmi, arje iz oper: Carmen, Trubadur, Mignon, Moč usode in Samson in Delila ter speve, ki so jih uglasbili Bethoven, Wagner, Rossini ter Amerikanca Rodgers in Romberg. Pevka dobro obvladuje pevsko tehniko in ima prijetno barvan in

VESELE VELIKONOCNE PRAZNIKE ZELI SLOVENCEM IN SLOVENKAM TER SE POSEBEJ SVOJIM STRANKAM

JOE DERMASTJA

MESAR IN IZDELOVALEC KLOBAS
194. Augusta Ave., Toronto, Ontario
Telefon: EM. 8—0830

mehak glas. S posebnim občutkom je zapela mehko-otožne in bolešno-otožne pesmi in arije. Med poslušalstvom je žela obilno priznanje za lep koncertni nastop.

• DVE NEVESTI

Isto nedeljo popoldan pa nam je v Colimwoodu v domu na Holmes Ave. dramsko društvo Lilija predstavilo zabavno ljudsko igro Cvetka Golarja: Dve nevesti v režiji g. Srečka Gaserja. Igra je lepo uspela in za pustno nedeljo zabavala številne gledalce.

• OLIMPIJSKI TEKMOVALEC JERMAN V CLEVELANDU

G. France Jerman, ki je na zimski olimpiadi v Squaw Valley zastopal argentinske barve se je po končani olimpiadi na poti domov ustavil tudi za nekaj časa v Clevelandu. Mudil se je pri znani in prijazni Mejačevi družini v Colimwoodu. V ponedeljek 7. marca pa je društvo Lilija priredilo njemu na čast prijateljski večer, ki so ga obiskali številni prijatelji in znanci g. Jermana ter prijatelji zimskega športa. G. Jerman je pripovedoval kako je potekala olimpijada in bil predvsem navdušen nad organizacijo in tehničnimi spredstvi, ki so bila na razpolago. Sam je v teku na 30 km. zasedel 46. mesto izmed 64 tekmovalcev na težki progi. Dejal je, da se mu pač poznajo leta, da je težko držati "štih" z mlajšimi posebno kadar gre navkreber. G. Jerman je na željo poslušalcev pripovedoval tudi o življenju Slovencev v Argentini. Posebej pa je polagal na srce poslušalcev željo, da bi z zanimanjem zasledovali in podpirali delo in napore Kulturne akcije.

• PONOVNO OPOZORILO
Na tri stvari bi radi ponovno opozorili. Prvič: prosimo, da poravnate naročnino. Drugič: opozarjamo na sklad za koroske dijakke v počastitev spomina pokojnega škofa dr. Gregorija Rožmana. Tretjič: trgovina Familija na Glass Ave. nasproti šole sv. Vida ima na razpolago še nekaj vezanih izvodov knjige This is Slovenia. Ti izvodil so med zadnjimi zato pihitite z nakupom.

Chicago

• Predpustna družabna zabava Slovenske Narodne Zveze v soboto 27. februarja v Tomazinovi dvorani je prav depo uspela. Izredno lepo število ljudi se je zbralo, da se poslove od pustne dobe predno napoči resni postni čas. Ves čas je vladalo veselo razpoloženje, izvrstna godba, vriski in petje. Eden od navzočih je dejal: "Cudim se, kako to, da ima SNZ vedno tako lepo udeležbo na svojih prireditvah". Ni nobena skrivnost! Odbor se pač potruji, da je vse v najlepšem redu. Tako bo tudi v bodoče! Dostojno, a vendar pristno domače slovensko veselje!

• "Ubogí samci" in seveda tudi samice iz Chicago so se v nedeljo 28. februarja preselili v Joliet v cerkveno dvorano fare sv. Jožefa. Igralci podružnice Lige iz Chicago so Jolietčane pripravili do smeha, da je vse pokalo. Uspeh je bil prav dober.

• Podružnica Lige Slov. Kat. Amerikancev se je osnovala tudi v Jolietu.

• "Bogu kar je božjega", pod tem naslovom je izšlo tiskano letno poročilo fare sv. Stefana. Vseh dohodkov je bilo lansko leto \$89,322.30, izdatkov pa \$9,419.06. Farni dolg se je zmanjšal za \$24,000.00, tako da je upati na izplačilo v tekočem letu. — Iz duhovnega poročila posnemamo: sv. obhajil 48,000, provoobhajancev je bilo 58, krstov 73, porok 21, smrti pa 23. Fara ima pred seboj velike načrte, ki pa bodo izvedljivi s sodelovanjem vseh zavednih faranov.

• Zavednost pripadnika slovenske drž. gibanja ni v gostobesednosti, niti ne v zanesenjaški kritiki, ampak v kleni zavesti soodgovornosti, ki temelji na resnem delu, sodelovanju, akciji osebnih žrtvah in smislu za denarne žrtve v korist gibanja.

VSAK DAN DESET MINUT

Rudarji v senovškem rudniku očitno niso najbolj navdušeni za komunistično propagando. Da bi nikomur ne bilo mogoče izogniti se duhovni poplavi komunizma, so investirali komunisti 250.000 dolarjev za zvočne naprave in bodo tako izkoristili čas pred izmeno skupin za komunistično indoktrinacijo, kar lepo imenujejo "političen studij". Po poročilu Dolenskega lista se bodo "tako izognili težavam, ki se pri političnem studiju pojavijo vedno zaradi neudeležbe neza-interesiranih ljudi".

Kljukasti križi tudi v Sloveniji

Oblasti so zaprle več mladih ljudi, ki so na severnem delu Slovenije, v Apačah risali po stenah kljukaste križe in tako vzbujali grenke spomine med obmejnimi Slovenci na strahovlado Hitlerja in njegovih pomagačev.

Vsem Slovincem v Torontu in okolici želi blagoslovljene VELIKONOCNE PRAZNIKE

Slovenski odvetnik in notar v Torontu

Carl Vipavec

278 BATHURST STREET
ROOM 4— TEL. Empire 4-4004

ŠEST LET IN POL PLODNEGA DELA ZA SLOVENCE V TORONTU

Koncem februarja je polagal odbor slovenske Hranilnice in posojilnice Janeza E. Kreka v Torontu obračun svojega poslovanja. Poslovno leto, ki je bilo pravkar zaključeno, je doseglo nove rekorde tako v številu članstva, vlogah in posojilih. Številke so sicer mrtve, toda za njimi se skrivajo poedinci in družine, ki jim je slovenska hranilnica in posojilnica pomagala v njihovih prizadevanjih za gospodarski obstoj in napredek. V naslednjem navajamo nekaj podatkov od ustanovitve zadruge junija 1953 pa do zaključka 1. 1959 z izjemo dividend in rabata, ki so ga člani odobrili na zadnjem občnem zboru za 1. 1959.

STATISTIČNI PODATKI POSLOVANJA

31. decembra	članov	vlog	posojil osebnih	hipotečnih
1953	140	\$ 24.340	\$ 11.349	
1954	228	51.514	44.004	
1955	277	78.872	55.342	\$ 2.925
1956	304	102.564	70.242	14.572
1957	373	166.609	72.767	20.702
1958	463	199.526	83.699	63.342
1959	567	295.169	110.162	149.403

ČISTI DOBIČEK VRNjen ČLANOM

A. Dividende in vrjen odstotek plačanih obresti na osebna posojila

poslovno leto	dividende	rabat	skupaj to leto	skupaj od začetka
1953	3	177	177	177
1954	3,5	1.212	542	1.754
1955	3,5	2.259	1.235	3.494
1956	4	3.153	2.010	4.553
1957	4	4.605	1.611	6.216
1958	4	6.389	1.732	8.121

B. Premijo za zavarovanje vlog in posojil

poslovno leto	plačane premije	rabat zavarovalnice	čisti izdatek to leto	od začetka
1953	60	—	60	60
1954	512	12	500	560
1955	717	107	610	1.170
1956	1.043	153	890	2.060
1957	1.408	218	1.190	3.250
1958	1.689	261	1.428	4.678
1959	2.541	324	2.217	6.895

VESELE VELIKO NOC ZELI IN SE PRIPOROČA

MARY LINDA BEAUTY SALON

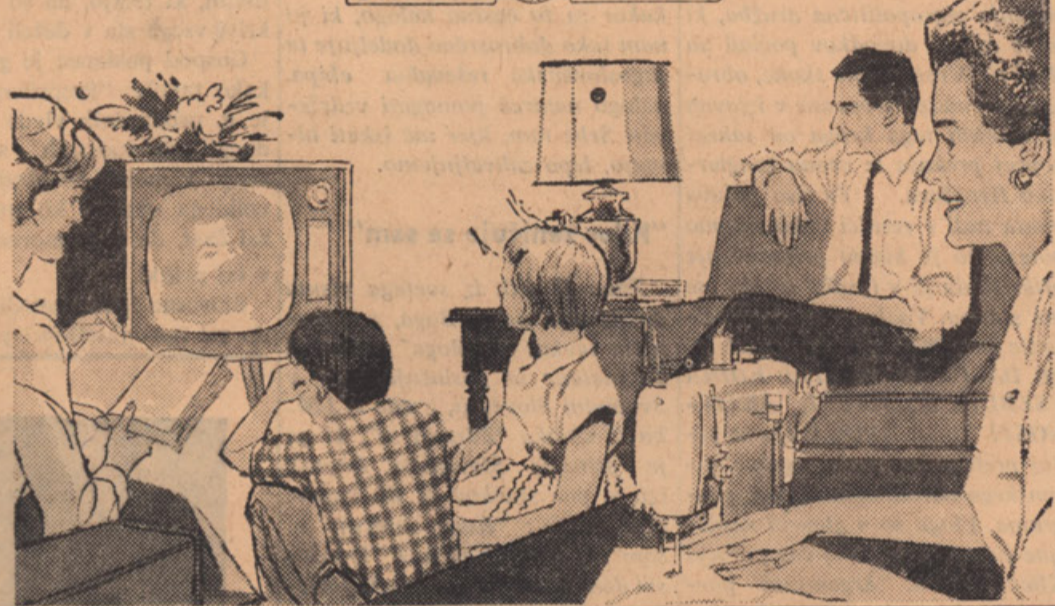
4 SHORT STREET RU. 2-3400 (Eglinton in Dufferin)

Mrs. S. GLAC

ŽIVLJENJE JE BOLJŠE ...

Z ELEKTRIKO

Elektrika in sodobni električni aparati naredo vaše življenje bolj prijetno — —bolj udobno — prijetneje ... za samo nekaj centov dnevno!

Najlepše domače in svetovne povesti objavlja slovenski ilustrirani mesečnik

POVEST

24 strani velikega formata — Do dvanajst zaključenih povesti v vsaki številki — Popularen roman v nadaljevanjih. Na željo pošljemo mesečnik brezplačno na ogled! Letna naročnina znaša samo \$5.00 Naslov za naročilo:

POVEST

P.O. Box 730, Brandon, Manitoba, Canada

VESELE VELIKONOCNE PRAZNIKE ZELI

VSEM SLOVENCEM

BLED TRAVEL SERVICE

Edina slovenska potovalna agencija.

6113 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio. Tel. EX. 1—8787

Vse letalske in ladijske družbe.

Lastnik: Jože Suhadolnik

VESELE VELIKONOCNE PRAZNIKE

želi vsem Slovincem, prijateljem, znancem in strankam

RUDI KUS

PLASTERING CONTRACTOR

TORONTO — ONTARIO

114. NAIRN AVE. — LE. 5—1435

KADAR KUPUJETE ALI PRODAJATE HISO, ZEMLJIŠCA SE OBRNITE NA

LUDVIK LESKOVAR

REAL ESTATE AND INSURANCE

2032 W. Cermak Rd. Chicago 8, Ill. Vlrinia 7-6679

VRSIMO VSE NOTARSKKE IN ODVETNIŠKE POSLE ZA TUKAJ IN STARI KRAJ.

VESELE VELIKONOCNE PRAZNIKI ZELI VSEM SLOVENCEM IN SLOVENKAM V TORONTU IN OKOLICI

ANTON'S MEAT MARKET

TER SE PRIPOROČA LASTNIK:

ANTON BAVDEK

RU. 3-0423

633 VAUGHAN RD. — TORONTO, ONT. (Na vogalu Vaughan in Oakwood)

IZ KRAJCARJA DROBIŽ...

(Opombe ob robu)

Slovensko-jugoslovanski vrtljak

Začelo se je takrat, ko vsa gonja proti ideji o majnosti borbe za ostavitev lastne slovenske državnosti in proti njenim zagovornikom-gonja, ki ni izbirala sredstev, ni uspela zadušiti zanimanja za to novonovo formulacijo narodno političnega programa in ubiti njene privlačnosti. Preživeli nosilci stare predvojne politike v emigraciji so bili prisiljeni vsaj na videz prejadrtati na nasprotni breg in sprejeti zahtevo o lastni državi v svoj PAPIRNATI PROGRAM. Kako je bilo moči to izvesti, ne da bi vse dotodanje delo postavili na glavo? Enostavno. Izvilo se je v duhu pripodobne enega izmed klasikov, ki situacijo ponazarja približno takole: Slavnostno obdarovanje v dveh delih. V prvem delu velikodušno podariti mačka, v drugem delu obdarovanja pa vzeti istega mačka nazaj.

S tem se je začel slovensko-jugoslovanski vrtljak, katerega poganja staropolitična družba, ki jo je razvoj dogodkov porinil na slepi tir. Vratolomne skoke, obrate in premete vsebovane v izjavah in člankih tega kroga od takrat naprej prekaša le znano žonglerstvo Hruščeva. Ta dva pojavitaznata tudi v resnici neko skupno poto, to je bučno prizdvanje prikriti, da je v resnici ostalo vse pri starem. Vsakodnevno taktiziranje in OPORTUNIZEM, KI JE ZE DALJ CASA POSTAL EDINA VSEBINA POLITICNE AKTIVNOSTI TEGA KROGA, sta se sedaj prenesla na samo osnovo slovenskega narodopolitičnega programa. Vloge so v glavem razdeljive tako, kot je svoj čas poročal Klic Triglav. "Argentinci" povdarjajo slovensko državnost, "Severnoamerikanci" pa jugoslovansko kontinuiteto. V kolikor je argentinski eksponent, ki se olgaša tudi na severu, bolj dosleden v svoji vlogi, pa na drugi strani prednjači v namigavanjih zavjanzjih in unazanih indirektnih vzporeditvah. "Glava in roke izvršnega telesa slovenskega ljudskega kolektiva" — ali kako je že bilo, nekje zapisano, ki pripada krogu servernjakov, pa trke, če argument "slovenskih državljani" slučajno močno odmevajo, na slovensko samozavest, drugič pa opojen od veličine in epskega zamosa, ki ga diha "bratska" okolica, kot Jozve ustavlja sonce, čas, zgodovino in razvoj s slovesnim zagotavljanjem Srbom, da se Slovenecem za Jugoslavijo ni treba nič izjavljati, ker se ji nikoli odrekli niso. To se pravi, da so se Slovenci za Jugoslavijo že izjavili in s tem po njegovem za vekojaj zapečatili svojo usodo. Nerodno je samo to, da sloni ta zgradba na zlagani temeljni trditvi. Slovenci se namreč nikdar svobodno niso izrekli za Jugoslavijo. Pristali so na skupno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, to je državo, ki je v nazivu nosila njihovo ime. Jugoslavija pa jim je bila... kasneje proti njihovi volji z diktatorskim odlokom valjena kot prva stopnja izenačevanja. S tem je bilo slovensko ime izbrisano z mednarodne karte.

Takšno zagotavljanje, ki jemlje Slovence pravico odločanja o lastni dobočnosti, tudi v samem severno-amerškem krogu zdrani mi koga, ki se mu zdi modro s popravitkom omiliti porazni vtis med Slovenci. Tako smo Slovenci včasih pošto-poto, potem zopet nismo pošto-poto, danes moramo zaupati vase, jutri smo mimo in brez Srbov veleizdajalci. Vrtljak se vrti, raja pa, ki se vozi na njem, itak ne jemlje vsega preveč resno, ker bi se ji sicer zvrtilo v glavi. Saj se vozi le mimogred, zato pač, da ne bi pogajati gonili vrtljaka čisto praznega, misli pa so ji drugje. In čim naprej more, gre za temi mislimi na nasprotni konec vsakodnevnega semnja življenja po kupčiji.

Jugoslovanstvo v agoniji. Sedaj ko je Krujevič razrešil Mačkovo skrivnico h kateri so se kot k zadnjemu pribezalšču zatekali po uteho slovenski "jugoslovani", se je pričela njihova, z vsemi mogočimi oporniki podpirana, zgradba sesadati, tako da sloni v glavem le še na njihovih hrbitih. Zato so se v obupu zatekli k glavnemu srbskemu stebra — da bi vzdržali vsaj tega. Začeli so vsiljevati svoj evangelij velesrbom z ganljivo prepričljivim argumentom, kateri brenka na struno, ki milo zveni v srbskih ušesih, namreč: edino Jugoslavija lahko zamenja Srbom meje kot jih imajo danes. Ne vem, koliko uspeha bo

to jugoslovansko misijonstvo imelo pri Srbih. Slovenci se vsakakor za to častno nalogo, ki jo nam tako dobrosrčno dodeljuje ta jugoslovanska reševalna ekipa, nalogo namreč pomagati vzdrževati Srbe tam, kjer nič iskati nimajo, lepo zahvaljujemo.

"Kdor zaničuje se sam"

Znan je trik iz svetega pisma dokazovati, da ni Boga, z iztrganjem tavka: "ni Boga" iz teksta. Te metode se poslužuje — v Svobodni Sloveniji, z dne 21.1.60., ko iz članka "Zdrani se", ki ga je prinesla Slovenska Država, iztrga par stavkov in jih vtakne pod naslov: "Kdor zaničuje se sam". O tem, da bi naši "krščanski demokrati" obravnavali pošteno članek v celoti in misli, ki jih vsebuje, ni pri njih niti govora. To bi bilo očitno proti duhu krščanstva in demokracije vsaj kakor ju pojmujejo oni.

Iskati renično podobo slovenskega naroda v vpljudnosti izjavitujca svojemu mednarodnemu političnemu tovarišu, človeka, ki slovenski narod pozna verjetno samo po pripovedovanju in podatkih teh slovenskih prijateljev, je tudi domiselnost posebne vrste. Nepotrebno je popravljati piševo enostransko prikazovanje zgodovinskih dejstev. Cetudi "same ročice sadi" po naši težki zgodovini, ne more s tem ovreči trditve, da je skoro tisočletna sužnost pustila sledove na našem narodnem značaju in da bi bila podoba našega naroda, če bi bil živel v svobodi, čistejša in svetlejša ...

Mislím, da je mnogo bolj resno iskati pravo podobo naroda pri njegovih duhovnih velikanih, ki so zarezali globoke brazde v duhovni svet slovenskega človeka, pri njih, ki jim je bilo dano predeti do najbolj skritih globin narodove duše in brati stotletja staro pisavo v njih. Ti so v neizmerni ljubezni, a do kraja iskreni s krvavečim srcem odgrinjali te temne sence. Naj zadoščajo trjimeni: France Levstik, Simona Jenko in Ivan Cankar. Navajam le tri mesta, ki človeka pretresejo.

France Levstik:

Sramotni dan, ki bode zadnje sine kropil stideč jej na vrtvaškem prti, brez solze pokopaval rod zatrti — ta dan poplača nam vse naše čine!

Izdajstvo, samotjublje in mehkota, trepet, domač razpor, neskrb, slepota, in svojstvo, s katerim opicam smo v rodi,

do vsega gnus, kar s tujstva k nam ne hodi, to šiba naša je, ta nas storiha nesrečno ljudstvo-a ne tuja sila!

Simon Jenko: MOJE SOLZE

Strast polasti se mi možgan, ko mislim si svečani dan, ko zemlja prosta, prost bo rod in Bog le sam bo naš gospod.

Nemarni rod, ti slug drhal! Iz prs bi srca ti ruval, kruguljem jesti jih dajal, pred svetom Vaš spomin razdjal.

Vi jemljete mi stadki up, zavij dajete obupa strup!

Na glas povem in mi me sram, da večkrat jočem, ko sem sam!

VESELO ALELUJO ZELI IN SE PRIPOROČA

SWISS HERBAL REMEDIES

EM. 4-5085
479 QUEEN STREET WEST

Na zalogi različni domači čaji in zeliščah
Pravkar dospela sveža pošiljka medu iz Slovenije

KAJ MERODAJNI LJUDJE MISLIJO O EMIGRANTIH IN NOVO-KANADČANIH

Iz govora, ki ga je imel 28. januarja 1960, konservativni poslanec g. A. Grossman (St. Andrew, Toronto) v ontarijskem parlamentu naj vsebinsko posnamemo par odstavkov, ki bi utegnili zanimati vse novo-Kanadčane ter bi lahko bili tudi odgovor vsem tistim, ki trdijo, da so emigranti krivi vsega zla v deželi.

Gospod poslanec je govoril nekako takole: "Prepričan sem, da je g. predsednik vlade mislil na ducat narodnostnih skupin, ki živijo v mejah St. Andrew-skega volinega okraja, ko mi je izkazal čast, da vam morem govoriti v tej priliki.

Slovesno lahko zatrdim, da bodo vsi novonaseljenci prav cenili

to. Mogel bi reči, da je St. Andrew sprejel sorazmerno več emigrantov kot kateri koli podoben okoliš v Kanadi.

Samo po sebi je razumljivo, da se emigranti že kar od začetka zanimajo za nov okoliš, za naš kulturni nivel in za naše politične razmere.

Emigrant je le premnogokrat žrtev brezvestnega delodajalca, ki ne razume ali noče razumeti njegovih posebnih problemov in težav.

Veliki del novonaseljencev si je izbral Kanado za svojo novo domovino in Ontarijo za svoj novi dom. Veseli so, in hvaležni, ker vedo, da so tukaj našli vlado,

živí tam, da se jih ne bi drznil naštevati v strahu, da bi katero izpustil, kar bi me zelo užalostilo. Kljub dejstvu, da toliko različnih narodnosti prebiva v sorazmerno majhnem okraju, kot je St. Andrew, pa živimo v najlepšem in najpriručnejšem sožitju, le redkokrat se pojavijo kake malenkostne nerodnosti. Naj citiram le en primer: Ko so v zadnjem času neodgovorni paglavci popisali zidove s kljukastim križem, sta tako judovska kot nemška narodnostni skupini mirno, brez histeričnih izlivov, obsodili takšno počenjanje. Zastopniki obeh so tako lahko mirno podali, dostojanstveno obsodbo vsakih podobnih izrodov, in stvar je tako zaspala brez vsakih širših odmevov. Na tem mestu bi srčno rad priporočil g. predsedniku vlade, da bi se odprl nov, poseben urad za novonaseljence, ki naj bi pomagal, svetoval in usmerjal novo-Kanadčane pri vključevanju v novo življenje. Tisoči povpraševanj za različne nasvete, ki jih dnevno prejema Provincijalno Tajništvo, gotovo upravičuje tak korak.

Dovolite mi, da se spomnim tudi pokojnega g. A. Scotti-ja, urednika italijanškega lista "Corriere Canadese" zato, ker je preko lista toliko dobrega storil za svoje rojake na področju integracije, vzgoje in spoznavanje "Canadian Way of life". Njegova nepričakovana smrt je velika izguba ne samo za italijansko etnično skupnost pač pa tudi za celo Kanado. Pa naj še omenim, da je letos minilo dvesto let, odkar je prvi judovski emigrant stopil na kanadska tla. Toda upam, da bo g. predsednik vlade sam, na prikladen način in ob primernih prilikah opozoril Ontarijo na ta pomemben dogodek.

TO IN ONO

Pa še o begunskem svetu ...

Kot smo že poročali, se je pod okriljem Združenih Narodov organiziralo mednarodno begunsko leto, Z namenom, da ponovno spomni morda nekoliko pozabljivo širša javno mnenje, mednarodne odgovorne organe in države, ki se okoriščajo z emigratibegunci na ta preči mednarodni problem. Pa tudi z namenom, da bi svetovna javnost zavzela bolj pozitivno stališče, zlasti bolj humanitarno, do teh nesrečnih prisiljenih izseljencev in brezdomcen.

Dnevni časopisi mnogo pišejo zadnje čase o beguncih po svetu. Znana medicinska revija "Lancet", ki izhaja v Londonu, Anglija, je prinesla v eni zadnjih številkih zelo zanimiv znanstveno nastudiran pregled o beguncih v Evropi po letu 1945. Zaradi objektivnega poročanja in nekako zdravniško-anatomsko jasnega značaja, bomo ta članek v celoti priobčevali v naslednjih številkah.

Tudi kanadski časopisi skušajo pripraviti javno mnenje in vlado, da bi zavzeli bolj liberalno stališče do beguncev. Je namreč mednarodna sramota, da po 15. letih še vedno ni poravljena ena največjih krivic zadnje vojne.

V zadnjem času je dvignil glas v obrambo novonaseljencev in beguncev v Kanadi, gospod A.E. Thompson, poslanec za Dovercourtški okraj v ontarijskem parlamentu. V svojem govoru se je zavzemal za bolj liberalno emigracijo — on je namreč član liberalne stranke —. Hvalil je novokanadčane za veliki kulturni, socialni in gospodarski doprinos novi deželi.

Dasi je on sam prišel iz Velike Britanije in je njegova žena "novokanadčanka" rojena na Estonskem, je njegov pohvalni in tehtni govor resen in jasen odgovor tistim, ki mečejo gnojico na novodošle, ter jih krivijo za vse mogoče pretekle in sedanje zlo. Gospod Thompson je pohvalil vlado za velikodušnost, ki jo ja pokazala pri sprejetju jetičnih beguncev. Njegov govor je v celoti objavljen v "Hansard" ontarijskega parlamenta, in je vreden da ga preberejo vsi novi anadačami, zlasti pa tisti, ki živijo v volilnem okrožju, ki ga omenjeni poslanec zastopa v ontarijskem parlamentu (Dovercourt, Toronto).

IZ PISEM UREDNIKU

Spoštovani urednik.

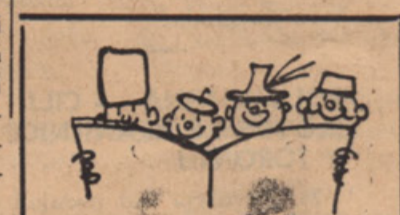
Danes sem prejel Vaš list, ki sem ga pred kratkim naročil. Zelo me je razočaral ko sem čital članek pod naslovom Planinska roža. Tutijaz, sem bil na spevo igri če ravno nisem glazbeno ne vgojem, kod je na primir pisec članka pod naslovom Planinska roža: Vsoboti ni bilo nobenega otroka, da bi kršil zakone glazbeno vgojenim. Odbor je zato dosti lepo poskrbel. Mar naši otroci nesmejo videti kaj dobrega? Rad bi videl kakšen družinski oče je pisec omenjenega članka in kak idealist je ki tako nesramno podčenuje ljudi, ki niso glazbeno vgojeni in ki se po nepotrebnem smejejo. John Tratnik

PROSIMO,
PORAVNAJTE
NAROCNINO
IN
DARUJTE
V
TISKOVNI
SKLAD
"SLOVENSKE
"DRŽAVE"!

• Kanonik dr. Jozef Mirt. Ob božičnih praznikih je v Mariboru umrl stolni kanonik dr. Jozef Mirt, bolehal je na raku. Pokojnik je bil svoj čas ravnatelj Dijaškega semenišča v Koroški ulici in postulator za Slomškovo beatifikacijo.

ČETRTA IZDAJA JURIIA KOZJAKA

Koncem 1. 1959 je izšla v Parizu pri založbi MAME kot 27. knjiga Selection MAME 4. izdaja dr. Kolednikovega prevoda Jurčičevega Jurija Kozjaka pod naslovom Le Janissaire Slovène Georges Kozjak. To je vsekakor velik uspeh ne samo za prevajalca, marveč tudi za slovensko ime, ki je po prvi izdaji francoskega prevoda Jurija Kozjaka našlo pot v literaturo toliko narodov, da je že skoraj težko biti na tekočem. Uvod v 4. izdajo navaja poleg prevoda v francoščino še prevode v 29 jezikov (vključno prevod v hrvatsko narečje Gradiščanskih Hrvatov).

DRUŠTVA, — ČITATELJI

STE PRIPRAVLJENI
NAM POMAGATI

PROSIMO —

- **PODPIRAJTE** Podjetja, ki podpirajo vaš časopis
- **KUPUJTE** izdelke in poslužujte se podjetij, ki oglašujejo v vašem časopisu
- **OB** nakupu določene oglaševane predmeta, povejte prodajalcu, DA STE VIDELI OGLAS V NAŠEM ČASOPISU.
- **S TEM** POMAGATE pri izboljševanju našega lista.
- **POMNITE** — to je VAŠ list, ki se bori, da ostane naš jezik pri življenju — in služí naši skupnosti v Kanadi.

POMAGAJTE NAM
POMAGATI VAM!

• **Najmanjša knjiga na svetu.** Obsega 521 strani in vsebuje kolejevo pismo gospe Kristini di Lorena. Knjiga meri po višini 16 mm, po širini pa 11 mm. Tisk pokriva ploskev 10x7 mm. Studijska knjižnica v Novem mestu je lani pridobila knjigo, ki ni mnogo večja. Njena velikost je 25x15 mm, besedilo pa 19x11 mm. Tiskal jo je 1. 1896 Salmin v Padovi v Italiji in vsebuje Galiran v arabščini. Tisk je tako majhen, da je možno knjigo brati samo s povečalnim steklom.

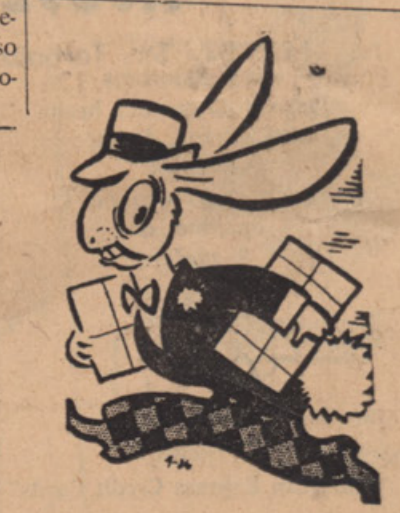
SLOVENSKA DRŽAVA izhaja prvega v mesecu.

Za SNZ, predsednik: Dr. A. Kuk. Urejuje: Uredniški odbor Tehnična stran in oglasi: V. Mauko.

Letna naročnina znaša: Za ZDA in Kanado 3.-\$ za Argentino 20., pezo, za Brazilijo 50 kruzairov, za Anglijo 15 šilingov, za Avstrijo 30 šilingov, za Avstralijo 2.- avstr. L., za Italijo in Trst 800.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

....OP. URED.: V soboto res otroci niso motili predstave, a mnenja smo, da 2-5 let stari otroci še ne razumejo dogajanja na odru.

BLED

Ivan Cankar: Pohujšanje v dolini šentflorjanski.

Peter:

Popotnik sem preromal svet prostrani, tam kradel, tam steparil rokovnjačil, kontrabandaril-ampak čudo božje, nikjer na svetu nisem gospodaril! Pa pridem v to dolino šentflorjansko — glej, sami sužnji, hlapci in tlačani — drhal! Za malo je umetniku, da bi nad to golaznijsko kraljeval!

Pa kaj bi Levstik, Jenko, Cankar in druga taka pisunska svojat. Obsojeni so. Tako pisanje "ni samo neresnično, obrekovadno in tako, da popolnoma izkrivlja pravo podobo našega naroda, ampak je tudi popolnoma zgrešeno z vzgojnega, psihološkega, narodnega in mednarodno političnega stališča." Obsodbo nad njimi, kjer verjamejo, da le resnica, pa naj je še tako bridka, osvobaja, je podpisal sam — in Svobodna Slovenija je pod njo pritislila svoj pečat.

Za danes dovolj. Pa še drugič kaj. Vas po domače pozdravlja GASPER ZAGOZDA

ki vse stori, da jim pomaga in usmerja. Prav hitro se zavedo, kaj lahko pričakujejo od kanadske poštene zakonodaje.

Vem, mnogi novodošli so bili prijetno presenečeni nad dejstvom, da poznamo v tej deželi in prav posebno v tej provinci, slovensko izjavo, ki pravi, da se mora z vsemi ljudmi pravično in enako postopati, kar pomeni pošteno ter brez razlikovanja. Takšna izjava od strani vlade v uvodu v legislacijo ter v legislaciji sami, jim vpliva potrebni za gotovo premostitvi vse začetne težave, ki jih ima vsak kdor koli pride v novo deželo.

Mnogi moji volivci se zatekajo k meni v svojih težavah, zlasti kar se tiče iskanja služb. To delajo zato, ker se znajdejo premnogokrat obupani, brez prijateljev in brez zadostnega poznanja jezika. Prihajajo k meni, ker vedo, da jih razumem, rad prisluhnem njihovim težavam, ter jih skušam razumeti. Stotina osebnih priporočil, še več spremenjenih pism in telefonskih posredovanj, itd, jih potrjuje v tem prepričanju.

Ponosen sem na svoj volilni okraj. Je svet v malem, simbolični prerez celega sveta. Toliko različnih narodnostnih skupin

Še nekaj o etničnem časopisu

Etniško časopisje ima pri tem eno najvažnejših nalog. Narodnostni, tuje-jezični časopisi in publikacije, s svojim odličnim vzgojnim ter informativnim programom za svoje čitالce so v tem oziru prav gotovo nenadomestljivi. Vsi ki živimo v tej provinci smo dolžni zahvalo tem publikacijam, ker služijo skupnosti preko svojega tiska s tem da vodijo svoje čitالce po poti "demokratskega načina življenja", pa čeprav jih urejujejo ljudje, ki zato žrtvujejo svoj prosti čas in počitek ter se tak emigrantski tisk mora premnogokrat boriti s skoro nepremostljivimi gmotnimi težavami.

V odgovor tistim, ki mislijo, da so emigranti vzrok nezaposlenosti, nižjih plač, itd, pa čeprav je ravno nasprotno res, naj povem tole: Sebi ustrezemo, če odpremo vrata emigrantom. Ni več nobenega dvoma, da so emigranti potrebni za dobro žitje in bitje naše dežele. In v tem smislu naj tudi izrazim zahvalo g. Dymond-u, ministru za zdravstvo, za človečanski korak podvzet v okviru Mednarodnega Begunskega Leta.